

Vlaams
Parlement

vergadering **C281**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 18 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Chinese sancties tegen de Europese Unie en de toekomst van het EU-investeringsakkoord met China – 2657 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het conflict tussen Rusland en Oekraïne – 3020 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het bezoek aan Oekraïne van de Benelux-ministers van Buitenlandse Zaken – 3330 (2020-2021)	8
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de acties van de hoge vertegenwoordiger van de EU met betrekking tot Venezuela – 3025 (2020-2021)	13
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de conferentie over de toekomst van Europa – 3026 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de samenstelling van de plenaire vergadering van de conferentie over de toekomst van Europa – 3322 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de vertragingen bij het Europees Herstelfonds – 3049 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de Duitse bondskanselier over een verdragswijziging – 3083 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het stemrecht van Vlamingen in het buitenland voor de Vlaamse verkiezingen – 3162 (2020-2021)	28
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe voorstel voor de Brexit Adjustment Reserve – 3207 (2020-2021)	

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de gevolgen voor de allocaties uit de Brexit Adjustment Reserve als gevolg van het goedgekeurde Portugees compromisvoorstel

– 3242 (2020-2021)

31

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de onlusten in Jeruzalem en de houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van Israël

– 3332 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het escalerende geweld in Israël

– 3406 (2020-2021)

37

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Chinese sancties tegen de Europese Unie en de toekomst van het EU-investeringsakkoord met China – 2657 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, collega's, op 22 maart keurden de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie (EU) een aantal sancties goed tegen Chinese individuen die de mensenrechten van de Oeigoerse bevolking zouden schenden in de Chinese autonome regio Xinjiang. Ik heb hierover ook al andere vragen gesteld. De sancties blijven weliswaar zeer beperkt en treffen enkel vier Chinese bestuurders en één bouwbedrijf vanwege hun rol in de mensenrechtenschendingen die plaatsvinden in Xinjiang. Echte grote verantwoordelijken voor de situatie worden niet geviséerd.

De Chinese overheid sloeg vrijwel meteen genadeloos terug. Ze beperkte zich niet tot het op een zwarte lijst zetten van een viertal symbolische namen, maar viseerde zowel individuen als instellingen. 27 Europese ambassadeurs worden geviséerd, maar ook Europese parlementsleden en onderzoekers die de mensenrechten verdedigen. Ook het subcomité inzake Mensenrechten van het Europees Parlement werd gesanctioneerd.

Europa lijkt zich op deze manier weer op de knieën te laten dwingen door andere grootmachten. Peking heeft duidelijk gemaakt dat de Europese Unie niet moet proberen het een strobreed in de weg te leggen. Zeker in het licht van het onlangs afgesloten investeringsakkoord tussen de EU en China kan dit worden gepercipieerd als een uiterst symbolische mokerslag. Er gaan ondertussen meer en meer stemmen op om het investeringsakkoord met China op te zeggen.

Minister-president, u verklaarde in een vorige commissievergadering dat u het investeringsakkoord met China nog diepgaander moest analyseren. Is dit ondertussen reeds gebeurd? Zo ja, heeft dit de visie van de Vlaamse Regering op het akkoord veranderd? Wat is de impact van de Chinese sancties op de visie van de Vlaamse Regering op het investeringsakkoord?

U stelde eveneens te geloven in het gemeenschappelijk handels- en investeringsbeleid van de EU als instrument om fundamentele mensenrechten te promoten en te beschermen, de zogenaamde 'soft power'. Tonen de Chinese sancties volgens u niet aan dat – hier in het geval van China – deze aanpak niet loont? Zijn er volgens u bijkomende sancties nodig?

De federale minister van Buitenlandse Zaken, Sophie Wilmès, zou de Chinese ambassadeur al op het matje hebben geroepen. Hebt u hierover eveneens een onderhoud gehad met de Chinese ambassadeur?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, tijdens de commissievergadering van 12 januari jongstleden hebben we het bereikte principeakkoord tussen de EU en China over een investeringsovereenkomst een eerste keer besproken. Ik heb toen een redelijk uitgebreid antwoord gegeven, waarin ik kort een eerste indruk van de inhoud van het akkoord schetste. Destijds heb ik ook meegedeeld dat er nog geen standpunt was vastgelegd binnen de Vlaamse Regering over de inhoud van dit akkoord, omdat we toen nog de finale teksten afwachtten met het oog op de evaluatie.

Intussen publiceerde de Europese Commissie eind januari de hoofdstukken van het principeakkoord en op 12 maart de overeengekomen markttoegang. Hiermee kan men de evaluatie over de gehele overeenkomst voortzetten met het oog op een standpuntbepaling van de Vlaamse Regering.

De volgende stappen op Europees niveau zijn de taal-juridische herziening van de overeenkomst, gevolgd door de vertaling in alle EU-talen, om het vervolgens voor te leggen aan de Raad en het Europees Parlement ter goedkeuring. Het zal nog enkele maanden duren vooraleer men deze procedures doorlopen heeft. Dit geeft ons tijd voor verdere beoordeling en politieke deliberaties.

Wat betreft de methodologie en structurering van de analyse van deze overeenkomst om het standpunt te bepalen, kan ik nog het volgende meegeven. Voortbouwend op de Vlaamse handels- en investeringsstrategie stellen de Vlaamse Regering en de beleidsnota Buitenlands Beleid dat Vlaanderen de Europese Commissie steunt in het afsluiten van ambitieuze en evenwichtige akkoorden die nieuwe marktopeningen creëren voor onze bedrijven, een gelijk spelveld nastreven en ambitieuze hoofdstukken bevatten inzake duurzame ontwikkeling. Daarnaast vormt het bredere geopolitieke perspectief van het afsluiten van dergelijke akkoorden ook een element dat meegenomen wordt in de analyse. De gebeurtenissen van vorige week kunnen daarbij een beschouwing zijn.

De afgelopen weken en maanden zijn de relaties tussen de EU en China verder bekoeld, onder andere door de wederzijds invoering van sancties. Dit bracht de bevoegde Europees Commissaris Dombrovskis er twee weken geleden toe om te verklaren dat de ratificatie van dit akkoord in de praktijk opgeschorpt is omdat de nieuwe spanningen tussen China en de EU dat politiek onmogelijk maken.

Zoals ik al meermaals heb gezegd, ben en blijf ik ervan overtuigd dat het gemeenschappelijk handels- en investeringsbeleid een van de internationale beleidsinstrumenten is die de EU ter beschikking heeft om fundamentele mensenrechten mondiaal te promoten en te beschermen.

In lijn met de Vlaamse handels- en investeringsstrategie gelooft de Vlaamse Regering in de mogelijkheid om handel te gebruiken als een hefboom ten dienste van de mens, het milieu en duurzame ontwikkeling in het algemeen.

In het investeringsakkoord is een hoofdstuk opgenomen over duurzame ontwikkeling, met engagementen die China nooit eerder is aangegaan in andere akkoorden. Zo zijn er provisies opgenomen over milieu, mensenrechten en sociale regelgeving. Een van de engagementen is om reeds geratificeerde IAO-conventies (Internationale Arbeidsorganisatie) effectief te implementeren en om aan de ratificatie te werken van conventies die China nog nooit heeft geratificeerd, met een expliciete verwijzing naar de twee conventies inzake dwangarbeid.

Verder studiewerk moet uitwijzen in welke mate dit akkoord deze hefboom creëert. In ieder geval heeft de Vlaamse Regering steeds gestreefd naar een ambitieus hoofdstuk inzake duurzame ontwikkeling dat de nodige garanties biedt.

Ik noteer wel dat dit akkoord voorziet in de nodige platformen om problemen met de implementatie van dit duurzaamheidshoofdstuk te behandelen. Het creëert dus een kader om te spreken over deze thematieken, iets wat we op dit moment institutioneel niet hebben.

Het is bijgevolg moeilijk om de aanpak te evalueren als er nog geen akkoord is en de voorziene mechanismen nog niet werkzaam zijn.

In onze vorige behandeling van dit dossier hebben we uitgebreid van gedachten gewisseld over de duurzaamheidsaspecten van deze overeenkomst. Ik herhaal dan

ook heel graag nog eens dat deze beschouwingen zullen worden meegenomen in het verdere verloop van het ratificatieproces.

Zoals aangegeven, zijn de relaties tussen China en de EU recent verder onder druk komen te staan, met name nadat de EU in maart bijkomende sancties invoerde gelinkt aan de situatie van de Oeigoeren in China. Deze nieuwe politieke hoogspanning zorgt er dus ook voor dat de ratificatie van het akkoord binnen de EU voorlopig on hold staat.

Ik heb hierover nog geen onderhoud gehad met de Chinese ambassadeur.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het was uiteraard niet mijn bedoeling om het inhoudelijke debat over het investeringsakkoord opnieuw te voeren. We hebben dat immers deels al gevoerd.

Ik neem akte van het feit dat u nog altijd afwachtend bent om een definitieve visie uit te werken op dit investeringsakkoord. Gezien de context die u hebt geschetst, is dat ook logisch.

Een brede geopolitieke visie is uiteraard een element waarmee u rekening moet houden. Maar het lijkt mij toch een feit dat uw visie en overtuiging dat een investeringsakkoord zoals wat nu on hold staat, een hefboom kan zijn om te wegen op mensenrechten. Ik heb begrip voor dat standpunt. Maar de houding en de sancties vanuit China lijken er toch niet op te wijzen dat dit werkt. Dat is geen inhoudelijke visie van mij, maar een feitelijke vaststelling. We zien dat we daar een probleem hebben en dat we ons als Europa in het algemeen en Vlaanderen in het bijzonder in een hoek laten drummen.

Het akkoord staat sowieso on hold. Dat is toch al een eerste signaal vanuit Europa. We zullen in de toekomst zien wat dit dossier verder brengt.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega Deckmyn, ik vind het wat raar dat u vindt dat we ons in een hoek laten drummen. Ik vraag mij af wat u dan als alternatief ziet. Want het is dankzij het feit dat er een handelsakkoord is – of een begin van een akkoord, dat dan nog moet worden goedgekeurd –, dat je dat ook kunt opschorten. Ik zie geen alternatief. Dit lijkt mij de beste hefboom om effectief, zoals de minister-president naar voren bracht, de mensenrechten en aspecten rond natuur ter sprake te brengen. Ik denk aan het IAO-verdrag dat ze voor het eerst ooit bespreekbaar achten en zouden ondertekenen. Het lijkt mij een hefboom. Het is niet dé ideale situatie waarbij je nu duidelijk de normen die we in het Westen hanteren, kunt opleggen aan een land als China. Maar het alternatief is dat volgens mij nog veel minder. Laten we verdergaan op de weg die we met Europa zijn ingeslagen rond handels- en investeringsverdragen. Laten we proberen om op deze manier effectief in dialoog te treden over thema's die anders wellicht nooit aan bod zouden komen.

Ik ben heel benieuwd naar de verdere evolutie en heb er alle vertrouwen in dat de Vlaamse Regering daarin de juiste stappen zal zetten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er zijn geen bijkomende vragen meer gesteld. Het dossier zal natuurlijk opgevolgd worden, en iets in mij zegt: ook hier in de commissie.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik heb natuurlijk begrip voor de argumentatie van collega Muyters. Maar het lijkt mij dat de waarden en normen die wij gezegd aan China voorleggen, voor China zelf eerder wat pro-formagedoe is. Men aanvaardt die omdat dat nu eenmaal moet in die Europese verdragen. Dat zijn dan de kleine lettertjes waar ze zich niet aan houden. Ik stel dit vast en ik kaart het hier aan. Het is allemaal goed en wel dat men dit voorstelt als 'soft power', en dat we daarmee invloed zullen hebben. Maar het is niet omdat men iets ondertekent dat men zicht eraan houdt. En dan is het natuurlijk kwestie van consequent te zijn: wat als men zich daar niet aan houdt? Daar blijven wij het antwoord schuldig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het conflict tussen Rusland en Oekraïne
– 3020 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het bezoek aan Oekraïne van de Benelux-ministers van Buitenlandse Zaken
– 3330 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Goedemiddag, minister-president en collega's. Ik heb deze vraag al een tijdje terug ingediend. We weten allemaal dat er daar al weken een oproer is. De situatie is ondertussen wat veranderd, maar de bezorgdheid blijft natuurlijk actueel.

We hadden het daarnet over China, maar ook uit Rusland blijven dus de verontrustende berichten op ons afkomen. We hebben het Nord Stream 2-project, de situatie met de oppositieleider Navalny en ook de recente opflakking van het conflict bij Oekraïne en op de Krim, waarbij Rusland toch wel echt intimideerde door troepenopbouw aan de grenzen.

Zowel vanuit de NAVO, Amerika en Europa was er dus grote ongerustheid, en terecht, en kwam de oproep om zich terug te trekken. Ondertussen is de directe dreiging al afgenomen, want de troepen zijn inderdaad teruggetrokken. Maar de bezorgdheid blijft hangen, en Oekraïne vraagt expliciet de steun van het Westen.

In enkele Europese landen, zoals Tsjechië en Bulgarije, lopen op dit moment onderzoeken naar gevallen van Russische inmenging. Vorige week veroordeelden negen Oost-Europese leiders via een video-overleg de Russische sabotage en agressie. Het was een onderwerp op de agenda van de negen Europese ministers van Buitenlandse Zaken en van de hoge vertegenwoordiger, Josep Borrell. Die laatste sprak onlangs expliciet van 'een patroon van Russische vijandelijkheden'.

Ik heb mijn vragen lichtjes aangepast, minister-president, aangezien ze al enkele weken geleden werden ingediend, maar mijn concrete vragen aan u blijven dezelfde.

Hoe beoordeelt u de recente berichten over het conflict in Oekraïne?

In de dossiers rond Rusland kwam voorlopig nog geen duidelijke reactie vanuit de Europese Unie. Hoe moet de Europese Unie zich volgens u hierin positioneren? Wordt ook vanuit Vlaanderen aangestuurd op een reactie?

De ambitie is er om voluit te gaan voor een 'strategische autonomie', maar de vraag is natuurlijk: hoe zien we dat, hoe moet dat vormgegeven worden, welke interpretatie geven we daaraan? Hoe staat Vlaanderen daartegenover?

Tot slot: de Verenigde Staten reageerden al publiekelijk op de dossiers van Nord Stream 2 en het conflict bij Oekraïne. Ze dreigden ook al met extra sancties tegen Rusland voor de gevangenschap van de oppositieleider. Constateert u dat de relaties tussen Rusland en de Verenigde Staten gespannen zijn en welke gevolgen kan dit potentieel hebben, naar uw inschatting? Dank u wel voor uw antwoorden.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, mijn vraag om uitleg ligt een beetje in het verlengde van die van collega Talpe, maar heeft een iets andere invalshoek.

Federaal minister van Buitenlandse Zaken, Sophie Wilmès, is recent met de ministers van Buitenlandse Zaken van Nederland en Luxemburg naar Oekraïne getrokken. Het was hun bedoeling om de Oekraïense regering te steunen in het kader van de spanningen met Rusland. Sophie Wilmès bezocht met haar collega's het Donetsbekken, en in die regio zijn de pro-Russische gevoelens zeer sterk. Er werden onder meer gesprekken gevoerd met het Oekraïense middenveld en de Oekraïense autoriteiten. Hiermee gaan de drie ministers in op de vraag van de Oekraïense overheid om steun te verkrijgen van de internationale gemeenschap. De bedoeling van de missie was eveneens het aanhalen van de banden met Oekraïne.

België is nu voorzitter van de Benelux, en dit bezoek was dan ook een gemeenschappelijk initiatief van de drie landen. Oekraïne is een belangrijke partner van de Europese Unie en de Benelux-landen. Dat heeft men ook gesteld tijdens het bezoek. Ook Vlaanderen heeft in deze zaak dus ongetwijfeld een economisch belang te verdedigen. Oekraïne was in 2020 de 49e exportpartner van Vlaanderen. Dat zien we ook in diverse handelscontacten. Ik herinner me dat ik met de haven van Gent ook eens een bezoek gebracht heb aan Nikolajev, een belangrijke haven tussen Odessa en de Krim. Dat is ook een aanvoerhaven voor diverse havensteden in Europa.

Minister Wilmès stelde dat ze niet echt een oplossing verwacht voor het conflict, maar dat ze bij Rusland en Oekraïne wel de wil bespeurt om opnieuw in een positief traject te stappen.

Werd er naar aanleiding van dit bezoek overleg gepleegd met de Vlaamse Regering? Werd de Vlaamse Regering geconsulteerd met betrekking tot dit bezoek? Ik denk dat dat een belangrijke vraag is gezien de economische contacten.

Zijn er in het kader van de Vlaamse politieke en economische belangen aandachtspunten die bij de Oekraïense regering aangekaart konden worden? Is dit naar aanleiding van het bezoek van Wilmès ook gebeurd?

Werd er na het bezoek aan Oekraïne teruggekoppeld naar het Vlaamse niveau en wat werd er desgevallend gerapporteerd?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het zijn inderdaad twee vragen over hetzelfde thema, maar met een andere invalshoek. Ik ga ze dus sequentieel behandelen.

Eerst de vragen van mevrouw Talpe: hoe beoordeel ik de situatie? Wat betreft de spanningen tussen Rusland en Oekraïne: de huidige militaire troepenopbouw van Rusland aan de grens met Oekraïne in Donbas is zorgwekkend, zowel qua aantal troepen als qua type materiaal. Zowel president Poetin als president Zelensky

staan intern onder grote druk in dit dossier en beiden worden geconfronteerd met uitdagingen op binnenlands vlak. Voor president Poetin zijn er verkiezingen op komst in september. Voor president Zelensky stijgt de druk om de grote beloftes die hij aan zijn bevolking gedaan heeft, effectief te realiseren.

Op internationaal vlak zijn er al een hele reeks initiatieven genomen, onder meer binnen de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en de Groep van Zeven (G7). In de Europese Unie stond de kwestie op de agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken die op 19 april plaatsvond. Er was ook een uitwisseling hierover met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Dmytro Kuleba.

Naar mijn oordeel kan alleen vooruitgang geboekt worden met een continue en aanhoudende dialoog. Het zou goed zijn als Rusland kiest voor de-escalatie en de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne zou respecteren. Vlaanderen is ook van oordeel dat het associatieakkoord en het Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA) met Oekraïne nog onbenut potentieel bevat dat verder aangeboden kan worden.

Zoals gezegd stond de kwestie Rusland-Oekraïne op de agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken van 19 april jongstleden. In algemene termen blijft de Vlaamse Regering achter de vijf globale principes staan die in maart 2016 naar aanleiding van de Krimcrisis door de Europese Raad werden aangenomen voor de betrekkingen tussen de EU en Rusland. De Vlaamse Regering kan ook de sancties van de EU ten opzichte van Rusland steunen, maar vraagt wel een evaluatie van de Europese Commissie en meer bepaald van de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDED).

Ook in het licht van de zaak Navalny pleit de Vlaamse Regering ervoor dat de EU het respect voor het internationaal recht, de fundamentele normen en waarden, de mensenrechten, de democratie, vrije en eerlijke verkiezingen, en de rechtsstaat met nadruk blijft verdedigen richting Rusland. De EU moet de dialoog met Rusland open houden en blijven samenwerken op gebieden die in het belang van de EU zijn. Economische en handelsrelaties bieden een omgeving die het mogelijk maakt om ook over andere kwesties zoals fundamentele normen en waarden te spreken.

Wat de strategische autonomie betreft: de Vlaamse Regering steunt de Europese Commissie in haar aspiratie tot het bereiken van strategische autonomie met het behoud van een open economie, waarbij ook blijvend wordt ingezet op samenwerking met partners wereldwijd om globale oplossingen te bieden aan globale uitdagingen. Concreet wil dat zeggen dat we minder afhankelijk zijn van derden voor strategische zaken die we het hardst nodig hebben met behoud van onze openheid en concurrentiekracht. Het is daarbij niet enkel belangrijk om afhankelijkheid te verminderen en de eigen capaciteiten verder te ontwikkelen, maar ook om onze eigen competitiviteit verder te versterken. Diversificatie van de toeleveringsketens is dan ook een element dat helpt.

De openheid van de Europese economie is dan ook een sterkte, geen zwakte. Ik wil dan ook onderstrepen dat het niet om protectionisme gaat. Het concept is relevant voor elk onderdeel van een waardeketen, van grondstof tot eindproduct, inclusief de dienstverlening die toegevoegde waarde aanlevert. De ontwikkeling van sterk verbonden internationaal verspreide waardeketens is belangrijk, evenals open markten, met eerlijke concurrentie en op regels gebaseerde vrijhandel.

Ik kom tot de reactie op de relatie tussen Rusland en de Verenigde Staten. Wat betreft Nord Stream 2, heeft de Amerikaanse president Biden zich inderdaad zeer expliciet uitgesproken tegen het project. Ook het dreigen met extra sancties naar aanleiding van de gevangenschap van de heer Navalny, kan wijzen op spanningen tussen de VS en Rusland. Met betrekking tot Nord Stream 2, verklaarde de

Europese Commissie open te staan voor dialoog met de VS-administratie en het Congres om de kwestie te bespreken. Het is echter onmogelijk om te voorspellen waartoe deze kwesties in de toekomst zouden kunnen leiden.

Mijnheer Deckmyn, u vraagt of er overleg was met de Vlaamse Regering naar aanleiding van het bezoek van de Benelux aan Oekraïne. Vlaanderen werd hierover op geen enkele manier geconsulteerd.

Wat de Vlaamse economische belangen betreft: ik ben niet op de hoogte van de aandachtspunten die door minister Wilmès werden aangekaart. Ik moet u bijgevolg het antwoord op deze vraag schuldig blijven. Ik kan wel zeggen dat Oekraïne voor Vlaanderen een beperkt economisch belang heeft. In de ranglijst van Vlaamse exportmarkten nam Oekraïne in 2020 de 49e positie in, met een aandeel van 0,17 procent in de Vlaamse totaaluitvoer. Onder de leverancierslanden voor Vlaanderen nam Oekraïne de 47^e positie in, ook met 0,17 procent van de Vlaamse wereldwijde totaalimport.

U vraagt of er teruggekoppeld werd. Nee, er werd niet teruggekoppeld naar het Vlaamse niveau over dit bezoek.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, dank voor uw antwoorden. U hebt twee belangrijke d's gezegd: dialoog en de-escalatie. Dat zal in dezen heel belangrijk zijn. Hopelijk lukt het ook, want het blijft maar gissen naar de ware bedoelingen van Rusland met de troepenopbouw en de provocaties in het algemeen. Hoever zal Poetin in dezen gaan? U haalde ook al aan dat er binnenkort verkiezingen zijn. Dat zal zeker een momentum zijn waar men zijn populariteit wil voeden. Ik hou toch mijn hart vast voor verdere opflakkeringen.

Aan de andere kant kan het ook een signaal zijn naar de Amerikaanse president die zich wat harder wil opstellen ten opzichte van Rusland. We zullen het allemaal heel nauw in het oog moeten houden. Het is in ieder geval een vorm van politiek waar ik eigenlijk wat van huiver als men op die manier te werk gaat.

Strategische autonomie zal hier zeker nog vaak aan bod komen. Het is een heel belangrijk, maar ook een frêle evenwicht. U haalde het zelf aan: het kan niet de bedoeling zijn om ons ergens af te sluiten of protectionisme na te streven. Maar we willen net die open concurrentie versterken: 'level playing field', maar natuurlijk 'it takes two to tango', dus het moet van twee kanten komen. Het interesseert me wel hoe we dat op een evenwichtige manier verder zullen kunnen laten evolueren.

Wat het Europees niveau betreft, moeten we verder stappen zetten om politiek tot een akkoord te komen. De rol van Europa is hierin heel belangrijk. Uiteraard kunnen we daar vanuit Vlaanderen aangeven welke richting we dit willen zien uitgaan, hoe belangrijk dit is, dat de situatie ons bijzonder verontrust en dat we dit ook nauw zullen opvolgen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dank voor uw antwoord, minister-president. Het bestaande conflict is uiteraard complex. U hebt correct geschetst dat het een feit is dat de leiders van beide landen zich niet moeten gaan profileren. Ik hoop nog altijd dat er inderdaad vanuit beide hoeken geprobeerd zal worden om tot een vreedzame oplossing voor dit conflict te komen. U hebt ook onder meer verwezen naar Nord Stream 2. In het verleden heb ik ook al vragen over dit project gesteld. Ik vind het een beetje bevreemdend dat de Verenigde Staten bepaalde acties ondernemen die natuurlijk voor ons ook een negatief gevolg kunnen hebben. Maar op dat debat kom ik voorlopig toch niet meer terug.

Wat de rest van uw antwoorden betreft: ik heb uiteraard zelf in mijn vraag aangegeven dat Oekraïne als exportpartner van Vlaanderen 'slechts' op de 49^e plaats staat. Dat is niet zoveel. Natuurlijk moeten we altijd proberen om overal, als de contacten er zijn, pogingen te ondernemen om economisch te groeien. Voor een exportland als Vlaanderen moet dat zeker een gegeven zijn. Ik vind het dan ook jammer om in uw antwoord te moeten horen dat Vlaanderen hierover blijkbaar op geen enkele manier wordt geconsulteerd. Minister-president, ik vraag me af of dit gangbaar is in dergelijke situaties?

Ik wil dit toch ruimer schetsen. In België komt 83 procent – ik denk toch dat dat het recentste cijfer is – van de export uit Vlaanderen. In alle mogelijke bilaterale bijeenkomsten tussen België als federaal niveau en het buitenland, is het toch altijd aangegeven om een beetje een terugkoppeling te krijgen, of misschien ook al op voorhand feedback te geven, om te zien waar de economische belangen van Vlaanderen op het vlak van export gevrijwaard kunnen worden. Maar uit uw antwoord blijkt duidelijk dat dit niet gebeurt, dus we zijn daar volledig buiten beeld. Als het gaat over dergelijke contacten is er blijkbaar een blinde vlek. Ik neem aan dat u daar verandering in wilt brengen. Mijn vraag is heel concreet: wilt u verandering brengen in deze manier van werken? Indien u dat wilt, op welke manier wilt u dit dan verwezenlijken?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik dank de collega's Talpe en Deckmyn voor de interessante vragen. Ik heb zelf een aantal weken terug een schriftelijke vraag ingediend over hetzelfde thema. Ik zal daar nu niet verder over uitweiden, maar ik wil nog kort stellen dat ik denk dat net die nieuwe relatie van Biden met de NAVO kansen geeft. Ik denk ook dat, als er kansen zijn rond diplomatie – het is een goede zaak dat die troepen zich terugtrekken – we die altijd moeten grijpen. Als diplomatie spreekt dan zwijgen de wapens.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Minister-president, u hebt het over het associatieakkoord en het Deep and Comprehensive Free Trade Agreement met Oekraïne, wat een onderbenut potentieel heeft. Kunt u daar in concreter zijn, kunt u daar een aantal voorbeelden van geven? Ik denk dat u doelt op handelsrelaties, samenwerkingingsverbanden tussen Vlaanderen en Oekraïne. Misschien kunt u daar wat concreter in zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, ik sta eigenlijk een beetje te kijken van uw opmerking. Als je natuurlijk van de federale overheid vraagt dat wij continu betrokken worden bij hun demarches, dan heb je die reciprociteit. Dat wil zeggen dat zij ook de hele tijd in onze achtertuin komen zitten en meefietsen met wat wij doen met Flanders Investment & Trade (FIT) en met ik weet niet wat nog allemaal. Ik weet niet of we daar als Vlaanderen veel belang bij hebben.

Ik merk dat ik bij de federale collega wel terechtkan als ik bepaalde zaken wil bespreken. Maar om nu zo'n automatisme in te bouwen dat, wanneer zij bilaterale contacten hebben, dat in overleg met ons moet gebeuren en dergelijke? Daar heb ik geen antwoord op. Ik ben hier inderdaad eerder voor een zeer exportgericht, eigen optreden van Vlaanderen. En dan zullen er wel eens federale initiatieven genomen worden, waar wij niet bij betrokken zijn. Maar dan moeten we dat zelf maar invullen. Ik sta hier dus nogal op onze autonomie, mijnheer Deckmyn. Ik vind het raar dat we daar geen bondgenoten in zijn, maar goed.

Mijnheer Nachtergaele, dat gaat inderdaad over handelsrelaties. Ik moet eerlijk zeggen: voor Oekraïne sprak ik over 0,17 procent, zowel betreffende de import als de export, en respectievelijk een 49^e en 47^e plaats. Dat staat niet bovenaan de radar van ons Vlaams handelsbeleid, moet ik zeggen. In die zin zijn er daar verdragen, en

die kunnen inderdaad nog wat meer aangescherpt en ingevuld worden. Dat kan bijvoorbeeld door handelsmissies en dergelijke, die vandaag niet ingevuld worden. Dat is nader te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Bedankt, voorzitter. Ik wil me eigenlijk aansluiten bij wat collega Nachtergaele zei, dat diplomatie hier moet tellen. We moeten ons op dat vlak als sterkere partij tonen, want met partijen als Rusland weten we vaak niet of er een verborgen agenda is. En die provocaties, dat is iets waar ik bijzonder beducht voor ben. Ik zag vorige week in de pers nog dat Zweden zich ook heel wat zorgen maakt vanwege dreiging vanuit Rusland. Goed, ik ben in ieder geval blij dat het terecht hoog op de agenda van de Europese Unie staat.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, als Vlaams-nationalist vind ik dat we rekening moeten houden met verklaring 51 van het Verdrag van Lissabon: dat we op het gelijke niveau staan van het federale niveau als het gaat om buitenlandse contacten. We moeten dus uiteraard onze belangen in de gaten houden. En als we onze belangen in de gaten willen houden moeten we vooral ook economisch proactief zijn. Dat is daar een element van. Dat is het punt dat ik wilde maken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de acties van de hoge vertegenwoordiger van de EU met betrekking tot Venezuela – 3025 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Josep Borrell, lag een tijdje geleden alweer onder vuur. Maar liefst 62 Europese Parlementsleden ondertekenden een brief waarin ze hun ontzetting uitten over een ontmoeting die op vraag van Borrell zou hebben plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de European External Action Service (EEAS) en een delegatie van de Venezolaanse ambassade in Brussel. De Venezolaanse ambassade vertegenwoordigt het regime van Nicolás Maduro.

In 2018 bezorgde Maduro zichzelf een nieuwe termijn via duidelijk frauduleuze verkiezingen, waarop oppositieleider en parlementsvoorzitter Juan Guaidó zichzelf uitriep tot interim-president. De Europese Unie (EU) sprak steeds haar steun uit voor Guaidó, maar sinds Maduro het parlement – eveneens op frauduleuze wijze – weer in handen heeft kunnen krijgen, heerst er verdeeldheid tussen de Europese landen over het voortzetten van de steun aan Guaidó.

Het is niet de enige flater die Borrell begaan heeft met betrekking tot Venezuela. Begin dit jaar lag de hoge vertegenwoordiger ook al onder vuur van Europese Parlementsleden omdat hij Guaidó in een statement een vertegenwoordiger van Venezuela's 'outgoing National Assembly' had genoemd. Die bewoording zou legitimiteit geven aan Nicolás Maduro's regime. Eind vorig jaar waren er eveneens geruchten dat Borrell een zogenaamde geheime missie naar Venezuela gestuurd zou hebben in de aanloop naar de verkiezingen daar. Het invloedrijke parlements lid Manfred Weber zei in een brief gericht aan Borrell dat het ging om een clandestiene missie die gericht was op het legitimeren van het regime van Maduro.

Minister-president, u hebt altijd verklaard dat de Vlaamse Regering nog altijd op dezelfde lijn zit als de Federale Regering, de Europese lidstaten en de Europese Commissie. Ook verklaarde u dat de hoge vertegenwoordiger de jongste maanden aangetoond heeft dat hij actief op zoek is naar een oplossing voor de politieke impasse die Venezuela treft.

Daarom heb ik de volgende vragen. Bent u van mening dat het steeds moeilijker wordt om eenzelfde lijn te behouden tussen de Federale Regering, de Europese lidstaten en de Europese Commissie? Zo niet, wat toont volgens u aan dat er nog altijd één gemeenschappelijke Europese visie bestaat op de situatie in Venezuela?

Hebt u nog altijd voldoende vertrouwen in de aanpak van de hoge vertegenwoordiger? Zo ja, waar is dat vertrouwen op gebaseerd?

Bent u van oordeel dat de hoge vertegenwoordiger met zijn acties legitimiteit verleent aan het regime van Maduro?

Wat heeft Vlaanderen in het verleden gedaan om de mensenrechtenschendingen in Venezuela onder Maduro aan te kaarten en druk uit te oefenen op het regime? Heeft de Vlaamse Regering plannen om zelf nog iets te ondernemen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er bestaat wel degelijk een gemeenschappelijke en gedragen Europese visie op de situatie in Venezuela. Het Maduroregime heeft zich de jongste jaren in toenemende mate autoritair en repressief opgesteld. Het respect voor de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat is bijna onbestaande. De Europese Unie heeft al in 2019 beslist om een sanctieregime, namelijk een tegoedenbevriezing –asset freeze – en een reisverbod – travel ban – tegen Venezuela in te stellen. De EU besliste recent ook om negentien functionarissen toe te voegen aan de sanctielijst. Dat was een conclusie van de Raad van de Europese Unie van 25 januari 2021.

Begin 2021 heeft Venezuela de EU-ambassadeur aan de deur gezet. De sancties zijn nadien vanzelfsprekend gehandhaafd gebleven. De hoge vertegenwoordiger, Josep Borrell, heeft al verschillende verklaringen uitgestuurd in naam van de EU-lidstaten, waarin Venezuela wordt opgeroepen om de democratie en de grondrechten te respecteren en om vrije verkiezingen te organiseren.

Het persbericht van de EU-Raad van 25 januari 2021 stelt dat de Venezolaanse verkiezingen van 6 december 2020 een gemiste kans waren voor de democratie. Ze werden gehouden zonder nationale consensus over de voorwaarden ervan en voldeden niet aan de internationale normen voor een democratisch proces. De EU-Raad herhaalt de oproep van de EU dat alle politieke en burgerrechten moeten worden gewaarborgd, dat alle politieke gevangenen onmiddellijk en onvoorwaardelijk moeten worden vrijgelaten, en dat alle politieke tegenstanders in vrijheid en veiligheid moeten kunnen leven.

Ik kan u alleszins verzekeren dat alle EU-landen er unaniem voorstander van zijn om het sanctieregime te handhaven tot wanneer de Venezolaanse autoriteiten daadwerkelijk maatregelen nemen.

U vraagt of ik nog vertrouwen heb in de hoge vertegenwoordiger. Josep Borrell kent als Spanjaard Latijns-Amerika erg goed. Hij heeft begin dit jaar publiek verklaard dat de EU veel meer aandacht moet hebben voor een van onze belangrijkste en strategische partners: Latijns-Amerika. Josep Borrell voert de beslissingen van de Europese Raad uit. Maar als diplomaat komt het hem toe om contacten te leggen en conversaties te voeren met alle partijen. Dat is de taak van diplomaten: de contacten levend houden. Als niemand nog praat met het Maduro-regime, stevenen we af op

een nieuw Noord-Korea, maar dan op Latijns-Amerikaanse bodem. Ik denk dat niemand dat wil, ook Vlaanderen wenst dat niet.

Ik denk dat de hoge vertegenwoordiger zijn taak als diplomaat maximaal moet vervullen. Door met de vertegenwoordigers van de Venezolaanse ambassade in Brussel te spreken, blijft het gesprek ten minste op gang en blijft de kans op dialoog gevrijwaard. Tegelijkertijd ben ik wel van mening dat de EU bijzonder voorzichtig moet zijn om te zorgen dat dergelijke demarches inderdaad niet kunnen worden begrepen als een legitimering van het regime. Dat is het subtiel spel van de diplomatie: contacten onderhouden en toch niet de indruk wekken dat het een legitimering van het regime is.

De banden tussen Vlaanderen en Venezuela zijn vrijwel onbestaande. Er zijn dus ook geen hefboomen aanwezig die Vlaanderen kan hanteren. Vlaanderen heeft zich altijd volmondig geschaard achter de veelvuldige veroordelingen van de EU over de schendingen van de mensenrechten en democratie in Venezuela en zal dat blijven doen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben alvast tevreden dat u erg kritisch blijft voor Venezuela.

U stelt dat er nog steeds één gemeenschappelijk Europees standpunt is. Dat kan misschien zo wel zijn, maar toch wijzen de initiatieven die de heer Borrell recent nam op zijn minst op een ongelukkige aanpak van de hoge vertegenwoordiger. U zegt dat hij de situatie ter plaatse beter kent, ook als Spanjaard, en dat een diplomaat moet praten om op die manier voor een oplossing te zorgen. Maar – en ik sta zeker niet alleen met mijn vaststelling – hij zorgt met zijn demarche wel voor een legitimering van het regime. Dat was ook de ontzetting die bleek uit de brief van 62 Europese parlementsleden. Zij nemen er wel degelijk aanstoot aan. Ik probeer voorzichtig te zijn, maar het was toch wel heel ongelukkig. Op die manier geven we toch niet echt de indruk dat we op één lijn staan om dit ondemocratische regime te veroordelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de conferentie over de toekomst van Europa – 3026 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de samenstelling van de plenaire vergadering van de conferentie over de toekomst van Europa – 3322 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, ik had een vraag gesteld voor de conferentie over de toekomst van Europa van start was gegaan. De tweede sluit erbij aan.

De in 2019 aangekondigde conferentie over de toekomst van Europa, uitgesteld door corona maar ook door andere omstandigheden en interne onduidelijkheid, is uiteindelijk van start gegaan. Ze zal bestaan uit verschillende onderdelen: de

plenaire vergadering waar alle input uit de diverse activiteiten wordt besproken en in conclusies gegoten, en een meertalig digitaal platform waar burgers ideeën en bijdragen kunnen leveren. In heel Europa gaat/ging men dus vanaf half april zo'n digitaal platform lanceren. Er worden gedecentraliseerde evenementen georganiseerd door nationale, regionale of lokale overheden, maar evengoed door burgers of het middenveld. En als laatste zijn er Europese burgerpanels.

Zoals reeds gezegd, werd op 19 april het digitaal burgerplatform gelanceerd. Dat was een eerste opstapje naar de echte start van de activiteiten met de conferentie over de toekomst van Europa vorige zondag, op 9 mei, de Dag van Europa.

In de aanloop naar de conferentie over de toekomst van Europa was er heel wat te doen over de samenstelling van de plenaire vergadering. In de media was hierover heel wat te lezen, onder meer over de betrokkenheid van Guy Verhofstadt. Hij werd uiteindelijk opgenomen in een van de structuren. Deze plenaire vergadering is cruciaal in alle conferentiegerelateerde activiteiten, aangezien hier een eindrapport opgesteld zal worden dat rekening houdt met de aanbevelingen uit de verschillende platformen, panels en evenementen die overal in Europa georganiseerd worden.

Net voor de officiële beginceremonie werd uiteindelijk toch een akkoord bereikt over de samenstelling. Vanuit het Europees Parlement zijn er 108 afgevaardigden, evenveel als er ook vanuit de nationale parlementen afgevaardigd worden. Er zullen ook 108 burgers deelnemen, aangeduid of verkozen: 80 vertegenwoordigers van Europese burgerpanels, 27 van nationale burgerpanels of conferentie-evenementen – 1 per lidstaat – en de voorzitter van het Europees Jeugdforum. Daarnaast zijn er 54 leden van regeringen – 2 per lidstaat – en 3 leden van de Europese Commissie. Ook zullen 18 vertegenwoordigers van het Comité van de Regio's en 18 vertegenwoordigers van het Economisch en Sociaal Comité deelnemen. Ten slotte zijn er nog 8 vertegenwoordigers van de sociale partners en 8 uit het maatschappelijk middenveld. In totaal zijn er dus 433 deelnemers aan deze plenaire vergadering. Dan heb ik het nog niet over de speciale structuur die voorzien is voor het uitvoerend bureau, met vertegenwoordigers uit het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Raad. Het wordt opnieuw toch wel een logge structuur.

Minister, ik wil u hierover de volgende vragen stellen.

Werd Vlaanderen betrokken in de opstartfase van de conferentie, die uiteindelijk toch twee jaar geduurd heeft, maar het laatste jaar of halfjaar in een stroomversnelling geraakte?

In hoeverre en via welke kanalen werd de input van Vlaanderen over de werking van de conferentie meegenomen?

Werden er ook initiatieven genomen vanuit Vlaanderen, eventueel nog in conceptfase, met betrekking tot mogelijke evenementen in het kader van de conferentie?

Hebt u al weet van andere organisaties die evenementen in Vlaanderen willen organiseren in het kader van de conferentie? Ik denk aan het middenveld in Vlaanderen en aan de jeugdparlementen. Werden zij gesensibiliseerd en betrokken?

Is de Vlaamse Regering van plan om de organisatie van evenementen te promoten bij de lokale besturen?

Hoe werd Vlaanderen heel concreet betrokken in de besprekingen met betrekking tot de samenstelling van de plenaire vergadering?

Hoe staat Vlaanderen tegenover deze 'logge' structuur? Ik zie wel dat men geprobeerd heeft om evenwichten tot stand te brengen tussen de 27 lidstaten, tussen regeringen en nationale parlementen.

Met hoeveel mensen en via welke van de verschillende kanalen zullen de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement vertegenwoordigd zijn in de plenaire vergadering van de conferentie?

Hebt u er reeds zicht op of er via andere kanalen, bijvoorbeeld de vertegenwoordiging van de sociale partners, werkgevers en werknemers – het brede middenveld in Vlaanderen – nog andere Vlaamse vertegenwoordigers zullen deelnemen aan de plenaire vergadering?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, ik onderscheid drie elementen in uw vraag, die ik graag achtereenvolgens beantwoord: de Vlaamse betrokkenheid bij de opstartfase, de samenstelling van de conferentie en de vertegenwoordiging van Vlaanderen daarin en, ten slotte, mogelijke evenementen in de marge van de conferentie.

Wat de opstartfase betreft, is het belangrijk om eraan te herinneren dat de conferentie over de toekomst van Europa een gezamenlijk initiatief is van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad. De voorzitters van de drie instellingen hebben de reikwijdte, de structuur, de doelstellingen en de beginselen van de conferentie in een gezamenlijke verklaring uiteengezet. Deze opstartfase werd volledig op Europees niveau doorlopen.

De verdere concretisering, zoals het vastleggen van de procedureregels van de conferentie, vond en vindt plaats binnen de raad van bestuur van de conferentie. België neemt hieraan deel als waarnemer, omdat het een van de lidstaten is die binnenkort het raadsvoorzitterschap zal bekleden. Via deze weg is Vlaanderen betrokken bij de opstartfase van de conferentie. Zo konden lidstaten opmerkingen indienen bij de ontwerpprocedureregels.

Ook Vlaanderen heeft een bijdrage geleverd. Daarbij werd gevraagd om meer regionale vertegenwoordiging binnen de plenaire vergadering van de conferentie. Ook werd daarbij gewezen op de Belgische verklaring bij het Lissabonverdrag, die stelt dat in België de deelstaatarlementen onder nationale parlementen vallen. Onze vraag om versterkte regionale vertegenwoordiging werd gesteund door het Europees Comité van de Regio's, maar werd slechts in beperkte mate opgenomen in de Belgische bijdrage. De procedureregels werden uiteindelijk niet meer aangepast volgens dit voorstel.

Ik heb vorige woensdag na de plenaire vergadering in het bilateraal overleg aan de bevoegde Europese commissaris uitgelegd hoe het Vlaams Parlement eigenlijk deel uitmaakt van het nationaal parlement. Voor de meeste mensen is dit niet zo gemakkelijk te bevatten. Daarom heb ik dat nog eens heel goed uitgelegd aan die commissaris. Na mijn uitleg toonde hij daar wel enig begrip voor.

Dat brengt me bij de samenstelling en de vertegenwoordiging. We zijn blij dat er net op tijd een akkoord werd bereikt over de samenstelling. Maar het spreekt voor zich dat ik het als een gemiste kans beschouw dat ons voorstel voor een sterkere betrokkenheid van de regio's niet werd aanvaard.

Gezien onze unieke grondwettelijke positie als regio zijn er verschillende mogelijkheden tot deelname van Vlaanderen aan de conferentie via de Belgische vertegenwoordiging. De vertegenwoordiging vanuit België situeert zich op drie niveaus: één zitje als waarnemer in de raad van bestuur, gezien het naderende Belgische voorzitterschap van de EU; twee zitjes in de plenaire vergadering voor de uitvoerende macht als lid van de Raad van de Europese Unie en, ten slotte, vier zitjes in de plenaire vergadering voor de wetgevende macht via de vertegenwoordiging van de nationale parlementen.

Het lijkt me niet meer dan logisch dat van de twee zitjes voor de uitvoerende macht er één naar een regionale vertegenwoordiger gaat en dat van de vier zitjes voor de nationale parlementen er één naar een vertegenwoordiger van het Vlaams Parlement gaat. Daarover moeten intern nog de nodige afspraken worden gemaakt, maar ik zal alvast ijveren voor een correcte vertegenwoordiging van Vlaanderen in die gremia.

Naast de hierboven vermelde vertegenwoordigingen zijn er ook zitjes voorzien voor onder meer vertegenwoordigers van het Europees Parlement en burgers, waarlangs Vlaanderen mogelijk kan worden vertegenwoordigd. Vooralsnog zijn weinig details bekend over de verdeling van die zetels en de agenda van de plenaire vergadering. Zodra hierover meer duidelijkheid is, kan worden bekeken hoe de Vlaamse belangen ook via deze kanalen kunnen worden behartigd.

Wat betreft de mogelijkheid om in de marge van deze conferentie evenementen te organiseren, worden momenteel de verschillende opties bekeken. Samen met een aantal andere sterke Europese regio's hebben we een brief gericht aan verschillende EU-organen om te wijzen op het belang van regio's in het EU-beleid en dus ook op de noodzaak om regio's van nabij te betrekken in deze toekomstconferentie. Het lijkt me alvast een te onderzoeken piste om samen met deze regio's zo'n evenement tijdens de conferentie te organiseren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister-president, voor uw antwoord. Het is inderdaad een toekomstconferentie, een conferentie over de toekomst van Europa, en het is dus afwachten waar die uiteindelijk zal landen. Je kunt niet ontkennen dat het zeer groots wordt gezien. Velen van u zullen waarschijnlijk die opstart gezien hebben, vorige week zondag, op de Dag van Europa. Het blijkt dat Europa daar bijzonder ambitieus is. Hopelijk was er niet te veel showgehalte in het geheel.

Maar ik vind het wel positief dat u daarin bijzonder ambitieus bent, en dat u onder meer zegt dat het logisch is dat van de twee zitjes voor de uitvoerende macht er één naar een regionaal vertegenwoordiger moet gaan. Tegelijkertijd komt u ook op voor onze belangen als deelstaatsparlement, als Vlaams Parlement, goed wetende dat wij in een unieke positie zitten, door de verklaring 51 bij het Verdrag van Lissabon. U hebt het inderdaad toegelicht aan Europees commissaris Šuica, en het is ook een paar keer ter sprake gekomen tijdens de debatten: volgens die verklaring zijn wij, als Vlaams Parlement, een component van een nationaal parlement, omdat wij exclusieve bevoegdheden hebben. Het is dan ook niet meer dan logisch dat wij inderdaad in die plenaire vergadering, zowel vanuit de uitvoerende macht, maar zeker ook vanuit de wetgevende macht, vanuit ons Vlaams Parlement, hieraan kunnen deelnemen.

Ik kijk er dus naar uit. Ik hoorde u zeggen dat er intra-Belgisch nog de nodige afspraken moeten worden gemaakt, waarbij u zult ijveren voor correcte vertegenwoordiging. Ik zal daar zeker nog op terugkomen, van het ogenblik dat er duidelijkheid over bestaat. Maar waar ik vooral voor ijver – en dat zeg ik als lid van het Vlaams Parlement – is dat het niet kan zijn dat de vertegenwoordiging in deze toekomstconferentie onrechtstreeks zou gebeuren, via de Senaat. Ik pleit ervoor dat Vlaanderen rechtstreeks, vanuit het Vlaams Parlement, een vertegenwoordiger zou hebben in die plenaire vergadering, en niet onrechtstreeks, waarbij men dan eerder een federale hoed zal opzetten, en niet zozeer een Vlaamse of een van een andere deelstaat. Tot daar mijn bemerkingsen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Inderdaad, toen Commissaris Šuica ons een tweetal weken geleden toesprak in het Vlaams Parlement, was ik toch wel onder de indruk van de manier waarop die conferentie over de toekomst van Europa zal worden

aangepakt. De openheid naar burgers toe, naar het middenveld, naar nationale en regionale parlementen – ze is toch bij ons op bezoek geweest om netjes uit te leggen wat de mogelijkheden zijn –: ik moet zeggen dat ik er toch wel wat naar uitkijk hoe dit verder zal verlopen.

Over heel de samenstelling van de plenaire vergadering en de raden van bestuur en zo meer, daar is natuurlijk heel wat over te doen geweest. Ik wil niet in discussie treden over een vraag, maar het is misschien toch goed dit al eens te zeggen: ik dacht, collega Vanlouwe, dat er in Kamer en Senaat al was afgesproken – ik weet niet of het al formeel op papier staat – om twee Kamerleden en twee senatoren af te vaardigen. Wij hebben recht op vier parlementsleden. Ja, als dat twee senatoren zijn, dan is dat misschien wel onrechtstreeks, maar dat zijn wel Vlaamse Parlementsleden. Dat kunt u zijn, bij wijze van spreken. Ik denk niet dat u zich minder Vlaams, of minder Vlaams Parlements lid, voelt omdat u daar namens de Senaat zou gaan zitten. U noemt dat een federale instelling. Dat zal wel kloppen, maar we zitten daar toch als deelstaatsenatoren. Ik zou daar niet meteen neen op zeggen als ik u was, want ik weet niet hoe dit verder gaat lopen.

Rond de activiteiten werd ik toch ook wel een beetje getriggerd door mevrouw Šuica: het federaal parlement is daar aan het onderzoeken welk evenement men eventueel zou kunnen organiseren. De Senaat heeft al een webpagina voorzien waar de burgers een link kunnen terugvinden naar de conferentie, en vooral naar de Europese webpagina waar je voorstellen kunt indienen. Het secretariaat van het Federaal Adviescomité voor Europese Aangelegenheden heeft geadviseerd dat de voorzitters van de parlementen in België deze conferentie ter sprake zouden brengen, om na te gaan of er eventueel iets gezamenlijks zou kunnen gebeuren. Ik denk dat we dat toch allemaal in overweging moeten nemen. Het is ook niet uitgesloten – en u bent goed geplaatst, als partijgenoot van de voorzitter van het Vlaams Parlement – dat ook het Vlaams Parlement een of meer initiatieven zou nemen om de burgers te betrekken. Wij kunnen ook eens denken aan een resolutie, samen met deze commissie.

Het is goed dat u de vraag stelt. Het moet ons vooral aanzetten om daar actie in te ondernemen en minder in de vertegenwoordiging in al die dingen. Ik denk dat dat belangrijk is en dat we vooral inhoudelijk daarrond kunnen werken via evenementen, resoluties, enzovoort.

Ik heb niet direct vragen, maar ik wou toch een kleine reactie geven.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, u ondertekende op 6 mei een open brief gericht aan de drie covoorzitters van de conferentie over de toekomst van Europa, waarin Vlaanderen, geflankeerd door zestien Europese regio's, vraagt om meer inspraak voor de regio's in de conferentie. 'We merken een zorgwekkende trend op, waarbij de Europese wetgeving de rol van de regio's niet voldoende in acht neemt', zo hebt u het gesteld.

U liet ook optekenen in Knack dat die brief past in het streven om sterkere regio's binnen Europa te laten samenwerken en de stem van de regio's luider te laten klinken tegenover de Europese Commissie en andere Europese machtscentra. Ik vind het positief dat u samen met andere regio's die zaken onderneemt, maar de positie van Vlaanderen in Europa overstijgt natuurlijk wel het niveau van de regio's. Ik verwijs opnieuw – collega Vanlouwe heeft dat ook gedaan – naar verklaring 51 bij het Verdrag van Lissabon. We mogen dat zeker niet uit het oog verliezen. Maar ik moet mezelf onmiddellijk al bijsturen, want, minister-president, u hebt daarnet ook wel correct gesteld dat u daar de nodige aandacht voor hebt.

Wat de conferentie zelf betreft, verwijs ik naar de verklaring van Guy Verhofstadt zelf, die eigenlijk het hele gedoe – ik parafraseer hem een beetje – bestempelt als een circus. Dat was natuurlijk omdat hij zelf niet het postje kon verkrijgen waar hij zijn oog op laten vallen had. Als je dan natuurlijk op die manier deze verklaring doet, ondergraaf je jezelf als betrokken actor in je eigen conferentie. Ik vroeg mij af wat u daar zelf van vindt.

Wat de vertegenwoordiging zelf betreft, mag Vlaanderen voor mij zeker niet onrechtstreeks vertegenwoordigd worden in zo'n conferentie via de Senaat. Ik ben het daarover volledig eens met collega Vanlouwe. Ik heb u trouwens over deze problematiek nog niet zo lang geleden al bevraagd, ik heb daar al een vraag om uitleg over ingediend.

Mevrouw Brouwers, u stelt dat we daar als deelstaatsenator ook zitten en dus eigenlijk als Vlaming en dat we dus wel vertegenwoordigd worden. Maar ik wil er toch op wijzen dat dit eigenlijk een totale negatie van die verklaring 51 is. Wij moeten als Vlaanderen zelfbewust, rechtstreeks vertegenwoordigd worden, aangezien we als Vlaams Parlement op hetzelfde niveau staan. Waarom ons dan zelf gaan neerleggen bij het feit dat we onrechtstreeks via de Senaat vertegenwoordigd worden, een instelling waarvan bijna iedereen het over eens is dat we ze moeten afschaffen. Laat ons er alstublieft vanaf nu altijd naar streven om rechtstreeks vertegenwoordigd te worden, aangezien we in de toekomst – hopelijk in een zeer nabije toekomst – eigenlijk die Senaat willen afschaffen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Als lid van de uitvoerende macht kan ik natuurlijk geen uitspraken doen over hoe de parlementaire vertegenwoordiging geregeld wordt. Maar ik denk toch ook dat het Vlaams Parlement moet opeisen dat het daar rechtstreeks zit. Want je zou kunnen ontwikkelen dat, als je daar zit vanuit de Senaat, je daar ook namens de Senaat moet spreken. Dat is toch wel een heel ander uitgangspunt dan namens het Vlaams Parlement spreken. Maar dat is nu Jan Jambon, geïnteresseerde burger, die de parlementaire werkzaamheden aankijkt en daar zijn commentaar op geeft, en niet een nederig lid van de uitvoerende macht die naar de opdrachten van het parlement luistert. Dat wou ik toch ook wel even kwijt.

Verder waren er geen specifieke vragen aan mijn adres.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw laatste toelichting. Uit uw antwoord had ik toch genoteerd dat er nog afspraken gemaakt moeten worden. Mevrouw Brouwers, ik weet niet waar u die informatie vandaan haalt. Ik zetel net zoals u hier en in de Senaat. Bij mijn weten is er niet hier en zeker niet in de Senaat een afspraak gemaakt om onrechtstreeks via de Senaat af te vaardigen. Ofwel is dat ergens bedisseld, maar die afspraak is niet – ik ben daar heel formeel over – gemaakt in het Bureau van de Senaat. Het verwondert mij ten eerste waar u die informatie vandaan hebt. Ik vind dat zeer merkwaardig. Ik wil ten slotte nog even voor het verslag aanhalen wat verklaring 51 juist inhoudt. Het is een verklaring destijds bij het Verdrag van Lissabon die zegt: "Het Koninkrijk België verduidelijkt dat, overeenkomstig zijn grondwettelijk recht, zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat van het federaal parlement als de parlementaire vergaderingen van de Gemeenschappen en Gewesten, in functie van de bevoegdheden die de Unie uitoefent, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal parlement."

Mevrouw Brouwers, als wat u zegt correct is, is dat manifest in tegenspraak met deze afspraken die destijds institutioneel en interfederaal gemaakt werden. Ik ben ten eerste verwonderd over waar deze informatie vandaan komt. Blijkbaar zou

die toch ook niet in het antwoord van de minister-president staan en blijkbaar is dit ook niet op een of andere Bureauvergadering besproken. Ik hoop dat dit alvast niet correct is en dat Vlaanderen inderdaad rechtstreeks kan deelnemen in zijn hoedanigheid – zoals afgesproken – als component van dat nationaal parlementair stelsel en niet ondergeschikt aan een ander federaal orgaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de vertragingen bij het Europees Herstelfonds – 3049 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister-president, eind mei vorig jaar deed de Europese Commissie haar plannen uit de doeken om een economisch herstellfonds, het NextGenerationEU-fonds op te richten dat de lidstaten moet helpen om de economische shock van de coronacrisis te boven te komen. Het fonds beslaat in het totaal uit 750 miljard euro. Daarvan moet 250 miljard euro in de vorm van leningen naar de lidstaten gaan. Maar liefst 500 miljard euro zou als subsidie in de handen van de lidstaten terechtkomen.

Begin april dit jaar beklagde de Franse minister van Financiën Bruno Le Maire zich over de vertragingen in de implementatie van het NextGenerationEU-herstellinstrument. Hij stelde dat Frankrijk wel degelijk op schema zit, maar dat het herstellfonds zelf vertraging oploopt. Le Maire stelde dat Frankrijk nog geen eurocent Europees geld had ontvangen uit dat fonds. De Europese Commissie deelde de mening van de Franse minister niet en stelde dat ze samen met de lidstaten naarstig aan het werk is om de nationale herstellplannen voor te bereiden. Vicepresident van de Commissie Valdis Dombrovskis verwachtte naar eigen zeggen dat de meeste lidstaten die herstellplannen eind april ingediend zouden hebben. Eind april klonk het echter reeds anders en stelde een vertegenwoordiger van de Commissie dat er meer tijd nodig zou zijn om de lidstaten in staat te stellen om betere plannen in te dienen.

De minister-president richtte reeds een taskforce op om meer Europese middelen naar Vlaanderen te halen: de zogenaamde taskforce EU-Investeringsinstrumenten. België zou kunnen rekenen op maximum 5,9 miljard euro uit dat Europese herstellfonds. Daarvan heeft Vlaanderen recht op 2,25 miljard euro.

Minister-president, ik heb een aantal vragen.

Bent u dezelfde mening als de Franse minister van Financiën Bruno Le Maire toegedaan dat de implementatie van het herstellfonds te traag verloopt?

Is de Vlaamse bijdrage aan het Belgische nationale plan dat ingediend moest worden bij de Europese Commissie reeds compleet? Zo ja, is het Belgische plan ondertussen reeds ingediend bij de Europese Commissie?

Verwacht u dat de Europese Commissie zal aansturen op wijzigingen? Zo ja, op welke domeinen?

Wanneer verwacht u dat Vlaanderen de eerste middelen zal ontvangen?

In maart werd er ook alarm geslagen omtrent het Brexitfonds, de Brexit Adjustment Reserve, waar Vlaanderen middelen uit zou halen. Een groep Europese landen onder

leiding van Frankrijk zou aansturen op een nieuwe verdeelsleutel. Daardoor zou er voor ons land slechts de helft van het origineel voorziene bedrag overblijven. U stelt dat er op diplomatiek en politiek vlak intensieve contacten lopende zijn om de standpunten af te stemmen met de gelijkgezinde en evenzeer getroffen lidstaten om op te treden als alliantie. Ook zou er contact zijn met de Europese Commissie. Kunt u hieromtrent ook een stand van zaken geven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: U vraagt of ik dezelfde mening toegedaan ben als Bruno Le Maire. Vlaanderen heeft samen met de andere entiteiten binnen de Belgische context hard gewerkt om een interfederaal Plan voor Herstel en Veerkracht bij de Europese Commissie te kunnen indienen tegen de in de verordening voorziene deadline van 30 april. In die zin begrijp ik niet dat er van vertraging sprake is. De plannen moesten binnen zijn voor 30 april, dat stond al in de initiële verordening. En die zijn ook binnen. We hebben deze deadline gehaald en zitten daarbij dus zeker bij de betere leerlingen van de Europese klas. Om u een voorbeeld te geven: Nederland heeft een jaar uitstel gevraagd, natuurlijk omdat ze geen regering in volheid van bevoegdheid hebben.

Zowel voor de lidstaten als voor de Europese Commissie was dit een volledig nieuw proces. Het is om deze reden dat we bij het opstellen van ons plan in continue dialoog zijn gegaan met de Europese Commissie. Er zijn dus verschillende toetsingen geweest van ons plan, met bijstellingen die opnieuw werden getoetst. Hier moet ik wel zeggen 'ons' plan: dat is het interfederaal plan. Maar er zijn regelmatig aftoetsingen geweest bij Europa, bijstellingen en nieuwe aftoetsingen. Ons plan is op 30 april ingediend, zoals gevraagd. Wat onze Vlaamse projecten betreft, zitten we dus nog steeds op het tijdschema zoals voorzien in de Europese regelgeving. In die zin onderschrijf ik niet wat de heer Le Maire zegt, dat er vertraging zou zijn. Dat is volgens mij niet het geval.

U vraagt of wat wij ingediend hebben, reeds compleet is. De Vlaamse bijdrage aan het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht is inderdaad compleet. Het bevat een pakket van 2,255 miljard euro, bestaande uit hervormingen en investeringen. Deze Vlaamse hervormingen en investeringen werden ingepast in de zes thematische assen van het interfederaal Plan voor Herstel en Veerkracht, dat op 30 april aan de Europese Commissie werd bezorgd. Maar die fiches voor die 2,255 miljard euro maken dus deel uit van ons globaal Vlaamse veerkrachtplan. Het is een deelverzameling van ons Vlaamse veerkrachtplan dat we hebben ingediend in dat intrafederaal plan.

Verwachten we wijzigingen? Zoals ik daarnet al aanstipte, vonden er heel wat overlegvergaderingen tussen België en de Europese Commissie plaats. Tijdens deze overlegvergaderingen formuleerde de Europese Commissie opmerkingen, suggesties en aandachtspunten. De federale overheid en de deelstaten hebben getracht om hiermee zo maximaal mogelijk rekening te houden bij de opmaak van het Plan voor Herstel en Veerkracht.

Op 30 april werd het nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht op het Overlegcomité goedgekeurd en aan de Europese Commissie bezorgd. Die beoordeelt binnen een termijn van twee maanden het plan. Bij het verrichten van die beoordeling werkt de Commissie nauw samen met de betrokken lidstaat, waarbij de Europese Commissie opmerkingen kan maken of om aanvullende informatie kan verzoeken. We blijven in deze fase dus ook in permanente dialoog met de diensten van de Europese Commissie, in afwachting van een finale beoordeling. Dus ook als voor eind juni dat verdict zou komen, zit dat ook op schema, zoals oorspronkelijk bepaald.

U vraagt ook wanneer de eerste centen daar zijn, en dat interesseert mij ook wel. Indien de Europese Commissie het Plan voor Herstel en Veerkracht positief beoordeelt, doet ze een voorstel van uitvoeringsbesluit aan de Raad. De Raad heeft een

termijn van één maand om dit uitvoeringsbesluit goed te keuren. Bij goedkeuring wordt vervolgens binnen de twee maand overgegaan tot een betaling van een voorfinanciering van 13 procent. België heeft in zijn Plan voor Herstel en Veerkracht om deze voorfinanciering verzocht. Als rekening wordt gehouden met de voorziene maximumtermijnen en een positieve beoordeling, ontvangt België dus uiterlijk eind september de voorfinanciering van 13 procent. Ik ga ervan uit dat dat dan proportioneel verdeeld wordt over de verschillende geledingen.

Naast de voorfinanciering ontvangt de lidstaat ook gaandeweg middelen wanneer het de in het Plan voor Herstel en Veerkracht opgenomen mijlpalen en streefdoelen behaalt. De lidstaat kan tweemaal per jaar betalingsverzoeken bij de Europese Commissie indienen, en vermoedelijk zal een eerste betalingsverzoek dit najaar gebeuren. Men gaat dus echt uitbetalen naargelang er mijlpalen worden gerealiseerd.

Dan kom ik tot het Brexitfonds of de Brexit Adjustment Reserve. Het Brexitfonds is ook een zeer belangrijk fonds dat onderdeel is van de Europese meerjarenbegroting. De Vlaamse Regering heeft gedurende de Europese budgetonderhandelingen steeds gepleit voor de creatie hiervan, en er wordt op Europees niveau ook erkend dat dit fonds er kwam dankzij de Belgische inzet.

Bij de onderhandelingen over de inhoudelijke elementen en de allocatiemethode voor dit instrument hebben we ons inderdaad geallieerd met de andere zwaarst getroffen lidstaten zoals Nederland en Ierland en hebben we gezamenlijk, maar ook individueel, zeer veel technische en politieke contacten gehad om de richting van de raadsonderhandelingen, die geleid worden door het Portugese voorzitterschap, te sturen.

De onderhandelingen op Europees niveau binnen de Raad over dit instrument zaten de voorbije weken in een stroomversnelling. Het compromisvoorstel van het Portugese voorzitterschap kwam echter voornamelijk tegemoet aan de Franse bezorgdheden. Het hield onvoldoende rekening met de posities van België en van de andere gelijkgestemde meest getroffen lidstaten. Nochtans hebben wij, zoals eerder toegelicht, de voorbije maanden via allerlei diplomatieke en politieke contacten onze positie duidelijk gecommuniceerd.

De resultaten voor de Belgische enveloppe zijn dus minder dan gehoopt. In het commissievoorstel ontving België een enveloppe van 305 miljoen euro op 4 miljard euro. Daarnaast hadden we ook nog toegang tot een tweede ronde van 1 miljard euro waar potentieel nog bijkomende middelen beschikbaar waren voor België. In het nieuwe voorstel ontvangt België in totaal een enveloppe van 353 miljoen euro op 5 miljard euro.

Er is dus zeker geen sprake van een halvering van de Belgische enveloppe. We hadden wel gehoopt en gepleit voor meer middelen en hebben ons dan ook verzet tegen het compromisvoorstel van het Portugese voorzitterschap. Binnen de EU-Raad bleek er echter ruime steun voor het voorstel, waardoor het werd aangenomen als raadspositie op de vergadering van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (COREPER) van 29 april. Nu zal het Europees Parlement zijn positie nog moeten vastleggen vooraleer de trilogie van start gaat.

Ik ben toch tevreden dat er op Europees niveau solidariteit getoond wordt met de door de Brexit zwaarst getroffen lidstaten. België is met een enveloppe van 353 miljoen euro de vijfde grootste ontvanger onder dit fonds en een van de weinige netto-ontvangers. Het grootste deel van die middelen zal naar Vlaanderen stromen. Die middelen bieden dan ook heel wat mogelijkheden om onze Vlaamse bedrijven en sectoren verder te ondersteunen om de gevolgen van de Brexit te verminderen en er sterker uit te komen, zowel in het kader van Vlaamse Veerkracht als daarbuiten. En daar was het ons uiteraard om te doen: om de meest getroffen

bedrijven en sectoren te kunnen helpen. Er moeten dan ook snel intra-Vlaams knopen doorgehakt worden over de besteding van de middelen.

Vlaanderen zit dus nog altijd bij de belangrijkste begunstigden van dit fonds, maar we hadden zeker op meer gehoopt.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister-president, het is alvast positief om te horen dat Vlaanderen wel degelijk zijn plan heeft ingediend op 30 april, maar een groot aantal Europese landen heeft die deadline niet gehaald. Het hangt daarvan af dat Europa zijn lening zal kunnen afsluiten. Er was eerst gezegd dat de eerste fondsen eind juli naar Vlaanderen zouden komen. Dan is de datum bijgesteld naar augustus. Ik hoor nu dat u verwacht dat het september zal zijn. Er zijn dus nog vertragen. Ik vrees een beetje dat we nog langer op het geld zullen moeten wachten.

Wat het Brexitfonds betreft, is het jammer om te vernemen dat we minder zullen krijgen en dat de alliantie die u met de andere lidstaten in dezelfde situatie wilt aangaan, niet veel heeft opgebracht. Maar goed, we leven op hoop. Alle financiële middelen die we kunnen binnenhalen, zijn welkom. Bent u van plan om eventueel nog initiatieven te nemen zodat dat er langs bepaalde kanalen bijkomende relancemiddelen richting Vlaanderen zouden kunnen stromen?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik wil even dieper in gaan op het herstelplan want ik vind dat we een pluim mogen geven aan de Vlaamse Regering. Ze heeft gedaan wat ze moest doen. Ze heeft een sterk herstelplan gemaakt en dat ook tijdig ingediend. Zoals de minister-president zegt, zijn we bij de betere leerlingen, maar is er een continue dialoog met de Europese Commissie bezig. Ik vind dat heel belangrijk.

Ik wil wijzen op twee punten die nogal eens vergeten worden. Wat we hebben ingediend, is maar een deelverzameling van het geheel dat is ingediend. We hebben vanaf het begin gezegd dat we het plan Vlaamse Veerkracht volledig zouden uitvoeren, onafhankelijk van de hoeveelheid steun vanuit Europa.

Ook wat de financiering betreft, wil ik er collega Verheyden op wijzen dat de volledige som in de Vlaamse begroting is ingeschreven en – de minister-president zal dat straks kunnen bevestigen – dat elke betaling vanuit Europa een meevaller op begrotingsvlak is, maar we hebben voorzien dat alles betaald kan worden. We zeggen er ja tegen dat Europa zo veel mogelijk bijdraagt. We hebben ons werk gedaan en we verdienen dat ook.

Ik wil nog een tweede opmerking maken. We hebben niet alleen investeringen voorzien, maar ook een aantal hervormingen. Fundamenteel daarbij is dat de nummer 1-opmerking bij de landenspecifieke aanbevelingen, zowel van 2019 als van 2020, ging over het evalueren van de uitgaven. Wat doet de Vlaamse Regering? U weet dat, collega Verheyden. We hebben de Vlaamse brede heroverweging die alle Vlaamse uitgaven zal evalueren en op efficiëntie beoordelen. Daarnaast wordt de diepte onderzocht met de 'spending reviews'. Dat wordt soms wat door elkaar gehaald, maar ik houd eraan om dat twee aparte instrumenten te noemen: een brede heroverweging en een diepteonderzoek met de 'spending reviews'. Daarbovenop – dat wordt vaak vergeten – doen we dat ook nog eens in het plan Vlaamse Veerkracht.

Collega's, tot slot wil ik jullie erop wijzen dat de minister-president en minister van Financiën en Begroting Diependaele hebben beloofd om in de commissie Financiën en Begroting drie keer per jaar een voortgangsrapport, een monitoringrapport, te brengen en te bediscussiëren. Wellicht is dat voor een aantal van jullie zeer interessant. Eén keer per jaar zal ook het Rekenhof daar commentaar op geven.

Ik vind dat de minister-president en zijn ploeg een pluim verdienen voor wat er al is gebeurd en ook voor de transparantie die zij over de uitvoering van dat plan aan ons, volksvertegenwoordigers, geven.

Alleen, minister-president, wil ik u dus vragen of mijn redenering klopt dat alles eigenlijk is ingeschreven in de begroting. Er is de bekommernis dat Europa dat pas later zal betalen. Het is heel belangrijk dat Europa betaalt, maar begrotingsmatig zal dat volgens mij geen enkele rem zetten op de uitvoering van het plan Vlaamse Veerkracht. Kunt u dat bevestigen?

De voorzitter: Minister-president heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Verheyden, het is niet zo dat, omdat nog niet alle landen een plan hebben ingediend, de beoordeling van de ingediende plannen vertraging zal oplopen. U hebt het in het begin van uw vraag terecht gezegd: de middelen binnen die 7 miljard euro zijn geoormerkt. Voor België gaat het om 5,9 miljard euro van de 500 euro miljard – de rest zijn leningen – directe input. Onafhankelijk van wanneer de andere plannen worden ingediend, zal ons plan worden beoordeeld.

Het is ook niet zo dat we dat geld laat zullen ontvangen. We moeten het afwachten, maar de eerste 13 procent wordt verwacht volgens het tijdschema dat vandaag wordt gehanteerd, zoals oorspronkelijk beloofd. Daar zit geen ruis op de lijn.

Hebben we nog plannen voor bijkomende relancemiddelen? We hebben nu vooral plannen om die relancemiddelen gespendeerd te krijgen. Dat lijkt mij een grote uitdaging. Dat is de ambitie met het plan Vlaamse Veerkracht: 4,3 miljard euro op twee jaar tijd op een zinvolle manier besteden. Uitgeven is nooit moeilijk, maar op een zinvolle manier besteden, dát is een grote uitdaging voor mij en voor heel mijn regering. Dat is de grote uitdaging waar wij vandaag voor staan om die boost aan de Vlaamse economie te geven.

Mijnheer Muyters, ik kan inderdaad uw theorie onderschrijven dat het zelfs zonder 1 euro zou lukken. Maar dan zou de Vlaamse schuld natuurlijk 2,255 miljoen euro hoger zijn. En dat is geen fraai beeld. Maar inderdaad, we hangen inderdaad, zeker kasmatisch, niet af van wanneer Europa uitkeert. Onze begroting laat toe om die 4,3 miljard euro uit te keren en te spenderen.

Ik wil graag nog één element toevoegen aan het betoog van de heer Muyters, in dezelfde stijl. Want naast de spending reviews en de Vlaamse brede heroverweging, is de aanpak van de Vlaamse regulitis een element dat niet veel kost, maar misschien wel veel zou kunnen opbrengen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Ik kan alleen maar aansluiten bij het feit dat we de middelen die ons werden toegekend en de middelen die we hebben voorzien, zo goed mogelijk moeten spenderen en aan zoveel mogelijk beleidsdomeinen.

Er zijn inderdaad heel veel noden. Elke minister van uw regering heeft wel een verlanglijstje. Er wordt reikhalzend uitgekeken naar die middelen, om dat allemaal te realiseren. In die zin is het natuurlijk zo dat hoe meer we van Europa kunnen krijgen, hoe beter dat is. Ik denk dat we op dat vlak allemaal op dezelfde golflengte zitten. Maar het is ook belangrijk dat de middelen niet te lang uitblijven, zodat we in actie kunnen schieten. Want heel veel sectoren kunnen die investeringen momenteel gebruiken. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de Duitse bondskanselier over een verdragswijziging – 3083 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dit gaat inderdaad opnieuw over de conferentie over de toekomst van Europa. De fractie waartoe de partij van de Duitse bondskanselier, mevrouw Merkel, behoort, heeft een evenement georganiseerd op 21 april, net voor de start van deze toekomstconferentie.

Als mevrouw Merkel spreekt dan is het natuurlijk wel als staatshoofd, als bondskanselier, van een van de sterkere Europese lidstaten. Zij haalde daarbij hard uit naar de Europese lidstaten die de opening lijken te maken naar het gebruik van het Chinees en Russisch COVID-19-vaccin. In de daaropvolgende discussie over de Europese aanpak van de pandemie, verklaarde zij dat ze vindt dat de Europese Unie meer bevoegdheden moet krijgen op vlak van volksgezondheid en dat ze hiervoor openstaat voor een verdragswijziging. Dat was eigenlijk toch wel een verregaande uitspraak, zeker nog voor de start van deze toekomstconferentie.

Haar partijgenote, voorzitter van de Europese Commissie, mevrouw Ursula von der Leyen, maakte dezelfde suggestie bij het aantreden van de huidige Europese Commissie zelfs nog voor er sprake was van de crisis rond COVID-19.

In het licht van de conferentie is een pleidooi voor verdragswijziging, zeker van de Duitse bondskanselier, maar ook van de EU-commissievoorzitter, toch wel een bepaald signaal.

De Vlaamse Regering is altijd tegenstander geweest van grote Europese institutionele hervormingen. Daarom heb ik voor u, minister-president, volgende vragen.

Wat is uw reactie, namens de Vlaamse Regering, op de uitspraken van bondskanselier Merkel met betrekking tot de bevoegdheidsverdeling inzake gezondheidszorg?

Wat is uw reactie op de uitspraken van bondskanselier Merkel met betrekking tot het expliciete voorstel van een verdragswijziging?

Op welke manier zult u het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de institutionele toekomst van de Europese Unie overbrengen op het federale en Europese niveau, en in het bijzonder in de context van de Conferentie over de toekomst van de EU?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, laat mij beginnen met te zeggen dat ik begrijp waarom bondskanselier Merkel deze uitspraken doet en ik ben zeker niet de enige onder ons. De huidige crisis heeft meermaals het belang onderstreept van meer coördinatie en betere samenwerking op het gebied van volksgezondheid in de EU. Deze samenwerking moet transparant en voorspelbaar zijn. De Vlaamse Regering heeft de inspanningen gesteund om coördinatie in de EU te verbeteren. We doen dat nog steeds, zeker wat betreft quarantainevoorschriften, grensoverschrijdende contactopsporing, teststrategieën, informatie-uitwisseling en de gezamenlijke beoordeling van testmethoden.

Deze onderlinge afstemming tussen lidstaten is geen evidente taak, en de EU heeft heel wat stappen in de goede richting gezet. Denken we onder meer aan de

aanbeveling van de Europese Commissie gepubliceerd in oktober 2020 over een gecoördineerde aanpak van beperkingen van het vrij verkeer door de coronacrisis. De Vlaamse Regering verwelkomde eerder ook al de beslissing van de Europese Raad om hieromtrent meer strategische discussies te starten.

De Vlaamse Regering gaat ermee akkoord dat consistente, coherente, gecoördineerde maatregelen in geval van een grensoverschrijdende pandemie noodzakelijk zijn om de gezondheid van Europese burgers te vrijwaren.

Ik begrijp dus de uitdaging waarop mevrouw Merkel een antwoord wil bieden, maar ik ga niet akkoord met de voorgestelde oplossing. Meer coördinatie en betere samenwerking kunnen volgens mij binnen de grenzen van de verdeling van bevoegdheden zoals die vandaag in de verdragen is voorzien. De huidige bevoegdheidsverdeling laat toe om Europese actie te ondernemen waar nodig, maar ook meer gedifferentieerde actie op het niveau van de lidstaten of regio's waar dat gewenst is. Als we, conform de EU-visienota van de Vlaamse Regering, de beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit als leidraad hanteren, dan is er heel veel mogelijk, ook op het gebied van gedeelde bevoegdheden, waartoe volksgezondheid behoort.

De Vlaamse Regering is dan ook geen voorstander van de uitbreiding van de Europese bevoegdheden inzake de volksgezondheid, maar steunt wel nauwe samenwerking tussen de lidstaten, zodat de EU beter voorbereid is op grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen en die beter kan bestrijden. In diezelfde zin zijn we geen voorstander van het bespreken van verdragswijzigingen in het kader van de conferentie over de toekomst van Europa. Wij zullen dit standpunt uiteraard via alle mogelijke kanalen tot op de conferentie brengen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u ten eerste voor dit antwoord. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat een bepaalde coördinatie en samenwerking zeker nodig zijn, onder meer de hele discussie met betrekking tot het sluiten van grenzen, wat impact heeft op het vrij verkeer van goederen, diensten en personen. Dat is natuurlijk een totaal ander verhaal dan de overheveling van bevoegdheden. Als volksnationalist, als Vlaams-nationalist ben ik ook een grote voorstander van het principe van de subsidiariteit en de proportionaliteit. Dat is inderdaad de zoektocht naar welk niveau het meest geschikt is om een bepaald conflict aan te pakken, om de juiste beslissingen te nemen. Het zou dan op dit ogenblik niet echt opportuun zijn om meer bevoegdheden over te hevelen naar het Europese niveau. De bevoegdheden die men heeft, onder meer de verdieping van de interne markt, zijn zeer belangrijk. Maar laat in het kader van die subsidiariteit zeker de bevoegdheden zo dicht mogelijk bij de bevolking, vooral ook omdat we in deze gezondheids crisis gezien hebben dat er ook verschillen waren, niet alleen in de aanpak, maar ook in de uitbraak van de hele pandemie. Dan is het goed dat alleszins de lidstaten, maar zeker ook de deelstaten hun bevoegdheden desbetreffend behouden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is een interessante vraag, collega. Ik denk dat het ook toegestaan is aan zowel bondskanselier Merkel als commissievoorzitter Ursula von der Leyen om wat verder op lange termijn na te denken. Dat idee van een gezondheidsunie is inderdaad niet zo nieuw, maar door de hele pandemie hebben we allemaal gemerkt dat je het als land alleen niet kunt redden en niet zult redden. We hebben in het begin ook gezien dat er heel wat protectionisme was. Gelukkig is men daarvan afgestapt na enkele maanden. De pandemie heeft toch aangetoond dat we net moeten streven naar nog meer coördinatie op het gebied van gezondheid indien dat de gezondheid van onze burgers ook vooruit kan helpen, en niet alleen in crisissituaties, maar ook daarbuiten. Het Europees Parlement heeft zelfs

in juni 2020 in een breedgedragen resolutie ook gevraagd naar een uitbouw van een gezondheidsunie. Of dat nu moet via ingewikkelde, moeilijke verdragswijzigingen of op andere manieren, maakt op zich misschien niet zoveel uit. Maar dat de Europese Unie daar een taak heeft omdat de landen dat alleen niet aankunnen, dit soort grote crisissen, daar zijn we het toch allemaal over eens, denk ik. Dat heeft de minister-president trouwens ook gezegd.

Dat we, toen we het regeerakkoord onderhandelden, misschien niet stonden te springen voor een grote Europese verdragswijziging, dat klopt. Op dat moment was het een beetje rustig wat dat betreft, we hadden geen nood aan heel grote verdragswijzigingen. Maar ik sluit het nu toch niet uit. Daarom is de conferentie over de toekomst van Europa misschien wel interessant, om te zien wat daaruit komt, vanuit nationale en regionale parlementen, vanuit het middenveld, vanuit de burgers, waar de Europese Unie meer moet op inzetten. En als dat toch via een verdragswijziging moet gebeuren, zeggen wij zeker niet op voorhand 'neen'. De pandemie is een gamechanger wat dat betreft. Ik zal daar nu niet verder op ingaan, dat is een discussie die we later zeker tussen pot en pint, nu de terrassen weer open zijn, kunnen voortzetten. Het lijkt me interessant om op voort te gaan. Ik sta helemaal achter de uitspraken van zowel Merkel als von der Leyen. Ik vind dat we ook mogen nadenken, zelfs voor er conferenties worden opgestart. Ook nadien belet het ons niet om na te denken hoe we het best kunnen zorgen voor de gezondheid van de Europese burgers.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, ik ben het 100 procent eens met het gedeelte waar u zegt dat Merkel en von der Leyen mogen nadenken. Dat nadenken geldt trouwens voor iedereen.

Alle gekheid op een stokje: als je nu kijkt naar de kleurcodes per land in Europa – en vandaag staat het nog niet helemaal op punt –, hier had men bij uitstek Europees toch dezelfde criteria kunnen hanteren? Daar heb je geen verdragswijziging voor nodig. Dat heeft toch allemaal zeer lang geduurd op Europees niveau om te zeggen om zoiets evidents als het criterium waarom je wel in Italië binnen mag, maar niet in Spanje of vicea versa, vast te leggen. In die zin zijn er inderdaad uit de pandemie lessen te trekken. Ik blijf bij mijn antwoord, ik denk dat dat allemaal te regelen is zonder verdragswijziging.

Een verdragswijziging zou zeker ook niet gemakkelijk zijn. Unanimiteit tussen al die lidstaten bereiken is niet evident, hoe meer lidstaten er zijn, hoe minder evident het zal zijn om verdragswijzigingen door te voeren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, ik heb er niets meer aan toe te voegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het stemrecht van Vlamingen in het buitenland voor de Vlaamse verkiezingen – 3162 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, Vlamingen die geen domicilie in ons land hebben, kunnen in het buitenland nog steeds niet deelnemen

aan de Vlaamse verkiezingen, ondanks allerlei pleidooien en engagementen uit het verleden. Zij kunnen wel deelnemen aan de federale of Europese verkiezingen, maar daarvoor moeten ze eerst een aanvraag indienen.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering lezen we: "De Vlaamse Regering ijvert ervoor om het stemrecht voor Vlamingen in het buitenland te realiseren bij de organisatie van de volgende deelstaatverkiezingen." Vorig jaar werd in de Senaat een ontwerp van bijzondere wet aangenomen om het stemrecht van landgenoten in het buitenland uit te breiden naar de verkiezing van de gemeenschaps- en gewestparlementen, maar daar is al een tijdje geen nieuws meer over. Minister-president, daarom diende ik een tijdje geleden een schriftelijke vraag in over de stand van zaken op dit vlak. Het antwoord op die vraag was vrij bondig. In amper drie zinnestelsels stelde u dat de Vlaamse Regering in deze kwestie nog geen enkel initiatief nam, dat het een federale bevoegdheid betreft én dat u niet kunt garanderen dat de federale overheid hier werk van zal maken. Daarom krijg ik graag antwoord op de volgende vragen.

Hoe interpreteert u 'ijveren voor' in de context van de vermelde passage uit het Vlaams regeerakkoord? Ik heb de indruk dat hier toch eerder een afwachtende houding wordt aangenomen.

Bent u bereid om de Federale Regering zo snel mogelijk aan te sporen hier werk van te maken? Indien ja, wanneer? Indien niet, waarom niet?

Plant u iets te ondernemen indien zou blijken dat de Federale Regering niet bereid is werk te maken van het stemrecht van Vlamingen in het buitenland voor de volgende Vlaamse verkiezingen? Indien ja, wat? Indien niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, volgens het woordenboek betekent ijveren voor 'krachtig naar iets streven'. Ik ga dat ook op die manier invulling geven.

Maandelijks heb ik een overleg met de eerste minister. Ik engageer me dat ik bij het volgende overleg de kwestie zal aankaarten en ik zal dat ook in follow-up zetten. Dat is echt wel een belangrijke thematiek, maar eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat we hier een tweederdemeerderheid voor nodig hebben in de Kamer. In een ver verleden, toen ik bevoegd was in de Federale Regering, hebben we dat ook proberen te realiseren. De toenmalige meerderheid van de Federale Regering zat op één lijn, maar we moesten nog een paar oppositiepartijen vinden om mee te stemmen. Daar geraakten we niet aan en we konden het niet realiseren. Vanuit Vlaanderen en alle Vlaamse partijen is het evident dat dat gebeurt. Maar het is niet evident om daar een tweederdemeerderheid voor te vinden in de Kamer.

De huidige Federale Regering zit nog maar een goed half jaar in het zadel. Er was natuurlijk de coronacrisis en dat is ook de reden waarom ik het nog niet echt heb aangekaart. Maar ik heb me dus geëngageerd om dat zeker aan te kaarten bij de volgende ontmoeting met de heer De Croo en ik zal dat telkens in follow-up zetten. Ik heb geen indicatie dat de Federale Regering zich daar tegen zou verzetten. Het is een passage uit een regeerakkoord, dus ik ga ervan uit dat daar wel enige welwillendheid is om daar werk van te maken.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het alleszins positief dat u het zult meenemen naar uw volgend overleg. Maar ik vind sowieso dat deze Vlaamse Regering daadwerkelijk het stemrecht van Vlaanderen in het buitenland moet nastreven. Dat mag niet behandeld worden als een fait

divers, zoals eerder bleek uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag. In 2015 werd in ons parlement al eens een resolutie unaniem goedgekeurd waarbij er gevraagd werd om er bij de Federale Regering op aan te dringen om met gepaste spoed werk te maken van een regeling, zodat Vlamingen die in het buitenland wonen, eindelijk toch hun stem zouden kunnen uitbrengen voor de Vlaamse verkiezingen. We zijn ondertussen meer dan vijf jaar verder, en op dat vlak is er nog altijd niets gerealiseerd.

Het feit dat alles zo lang duurt, toont toch symbolisch aan dat Vlaanderen niet als een volwaardige deelstaat wordt beschouwd. Op deze manier wordt de indruk gewekt dat de verkiezingen voor het Vlaams Parlement van ondergeschikt belang zijn. Nochtans hebben de beslissingen die in het Vlaams Parlement worden genomen, heel wat invloed op Vlamingen die in het buitenland wonen. Ik denk daarbij aan de promotie van onze handel, ik denk aan het wetenschappelijk onderzoek, de Vlaamse diplomatie, maar ook bijvoorbeeld aan ons onderwijs. Want de Vlaamse Regering staat in voor de financiering van het Nederlandstalig onderwijs in het buitenland. Maar ik hoop dat u dat de volgende keer zult aankaarten bij de Federale Regering.

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Het is natuurlijk absurd dat in het buitenland verblijvende Vlamingen zich wel kunnen uitspreken over de samenstelling van het federaal parlement, maar dat niet kunnen doen voor het Vlaams Parlement. Dit doet een ongelijke situatie ontstaan. Het Vlaams Parlement is mijns inziens trouwens pas volkomen representatief als het alle Vlamingen vertegenwoordigt. De heer Slagmulder zei het al: Vlamingen in het buitenland kunnen zich niet uitspreken over alle bevoegdheden, terwijl het net die bevoegdheden zijn, zoals bijvoorbeeld Onderwijs, die hen aanbelangen.

Ja, we weten het, het probleem is natuurlijk dat de huidige Belgische constructie de bevoegdheid om hierover te beslissen, bij het federaal parlement legt. We blijven dus ook nog steeds achter die resolutie uit 2015 staan, waar collega Slagmulder naar heeft verwezen. Een van de passages daarin zegt ook om "er daarbij voor te ijveren om de stemprocedures in het buitenland te vereenvoudigen, waarbij het gebruik van e-voting in dit opzicht een interessante piste is die onderzocht moet worden". Ik denk dat dat meer dan ooit actueel en realistisch is. Wijzelf hebben hier trouwens digitaal contact met elkaar in Vlaanderen, dus dat zou toch moeten lukken.

Minister-president, ik weet dat u hieromtrent niets kunt en mag beloven, wat natuurlijk niet wegneemt dat ik u en uw regering heel veel succes wens om die federale collega's te overtuigen om deze toch heel ondemocratische absurditeit zo snel mogelijk weg te werken. Dat wilde ik daar nog aan toevoegen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, in dezen is het natuurlijk gemakkelijk om stoere verklaringen af te leggen en te zeggen dat het Vlaams Parlement hier als een minderwaardig parlement wordt beschouwd. Dat is allemaal naast de kwestie. We weten waarover het gaat: het federale niveau moet dat goedkeuren, en de Franstalige partijen vrezen dat dat vooral MR-stemmen zijn langs Franstalige kant. Zo simpel is het. Dat heeft niets te maken met een denigrerende houding naar Vlaanderen toe, dat is gewoon plat opportunisme langs Franstalige kant van een aantal partijen. Je moet aan een tweederde meerderheid geraken. Mijnheer Slagmulder, jullie zitten ook in het federaal parlement. Zoek ze maar, wij helpen u. Zoek maar om die tweederde meerderheid te vinden. Dat heeft dus niets te maken met een ontkenning van Vlaanderen of een minderwaardigheid. Langs Franstalige kant leeft gewoon de mening dat al wie in het buitenland verblijft, een MR-kiezer is. Zo simpel is het.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Volgens de Grondwet staan de federale en de Vlaamse overheid op gelijke hoogte. Het wordt hoog tijd dat er een einde komt aan deze ongelijke behandeling en dat de Vlamingen in het buitenland ook voor het Vlaams Parlement hun stem kunnen uitbrengen. We zullen daarover morgen ook vragen stellen aan minister Annelies Verlinden. We zullen zien wat daar de stand van zaken is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe voorstel voor de Brexit Adjustment Reserve – 3207 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de gevolgen voor de allocaties uit de Brexit Adjustment Reserve als gevolg van het goedgekeurde Portugees compromisvoorstel – 3242 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, u hebt grotendeels al een antwoord gegeven op de bijvraag van collega Verheyden in de discussie over het Brexitfonds. Ik zal mijn vraag toch nog stellen. Misschien komen er enkele bijkomende elementen aan bod. Ik zal het kort houden.

De discussie over hoe de Brexit Adjustment Reserve er in de praktijk moet uitzien, is nog niet 100 procent uitgeklaard. Het fonds ter waarde van 5 miljard euro moet de zwaarst getroffen lidstaten en sectoren ondersteunen na het Britse vertrek uit de Europese Unie.

In het originele voorstel van de Europese Commissie werd een verdeelsleutel voorgesteld die grotendeels gebaseerd was op het aandeel van de handelsbetrekkingen met het Verenigd Koninkrijk in verhouding tot het bruto binnenlands product.

Er is ophef ontstaan over een Frans voorstel waarbij elke lidstaat een vast minimumbedrag toegewezen zou krijgen om pas daarnaast te werken met de verdeelsleutel op basis van de handelsbetrekkingen. Voor een groot deel van de lidstaten had dat een grotere enveloppe betekend. Voor Vlaanderen, Nederland en Ierland, die net behoren tot de zwaarst getroffen lidstaten door Brexit, had het echter een serieuze vermindering betekend in vergelijking met het commissievoorstel. Het is opmerkelijk: deelstaten die heel zwaar getroffen werden, zouden minder krijgen en landen die minder zwaar getroffen werden, meer.

Op 27 april 2021 publiceerde het Portugese voorzitterschap een nieuw voorstel van de EU-Raad. Daarin wordt er afgestapt van het idee van de prefinanciering – zoals u hebt uitgelegd –, maar wordt er meteen een verdeling voorgesteld voor de volledige 5 miljard euro. Daarnaast werd er ook geschoven met de verdelingscriteria. Naast de criteria met betrekking tot handel en visserij zou er nu ook een criterium bij komen, namelijk de bevolking van de maritieme grensregio's met het Verenigd Koninkrijk. Voor een land als Vlaanderen, met 62 kilometer kust als grensregio,

zou dat uiteraard heel nadelig zijn. Het lijkt erop dat dat laatste criterium is toegevoegd om enkel Frankrijk tegemoet te komen.

Over het nieuwe voorstel over de Brexit Adjustment Reserve van het Portugese voorzitterschap heb ik de volgende vragen. Kunt u wat toelichting geven over de exacte inhoud van het nieuwe voorstel en in hoeverre die afwijkt van het originele commissievoorstel? Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering?

Welk standpunt zal Vlaanderen innemen op het intra-Belgisch overleg? Hebt u al zicht op de visie van de andere deelstaten en van het federale niveau met oog op standpuntbepaling richting de Europese Unie?

Gisteren hadden we een overleg binnen de Benelux-assemblee, waar de Belgische rapporteur toelichting heeft gegeven over het voorstel waarover Europees Parlement binnen drie weken zal stemmen als basis voor het trilaterale overleg. Ik had graag toelichting, minister-president, over die verschillende etappes.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister-president, ik sluit graag aan met een soortgelijke vraag om uitleg.

Op de Europese Raad van juli 2020 werd een akkoord bereikt over de oprichting van een Brexit Adjustment Reserve ter grootte van 5 miljard euro.

Aanvankelijk werd voorzien dat die middelen werden uitgekeerd in twee rondes. Een eerste ronde in 2021 op basis van voorfinanciering, voor een totaal van 4 miljard euro, waarbij de verdeling van de middelen over de lidstaten werd berekend aan de hand van de verwachte economische impact van de uittreding van het Verenigd Koninkrijk in elke lidstaat. De tweede ronde zou dan volgen in 2024 en kleiner in omvang zijn. Daarbij zou de Commissie oordelen of de voorfinanciering correct werd ingezet.

Op 25 december 2020 publiceerde de Commissie een concreet voorstel, onder andere voor de verdeling van de toegezegde middelen van de Brexit Adjustment Reserve onder de lidstaten op basis van een aantal geciteerde criteria. De voorgestelde allocatie voor België bedroeg in dat voorstel 324 miljoen euro. Minister, we hebben er toen een commissievergadering aan gewijd om daarover met elkaar van gedachten te wisselen.

De geschiedenis is bekend: het botste op tegenkanting van Frankrijk in het Europees Parlement. Het alternatief voorstel van een van de Franse parlementsleden botste dan weer op tegenkanting van de kleinere lidstaten die vooral zouden worden getroffen door de Brexit. Zo schoof het Portugese voorzitterschap een compromisvoorstel naar voren. Dat werd dan eind april besproken in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers. België verzette zich daartegen, aanvankelijk als enige lidstaat, omdat dat een daadwerkelijke vermindering met zich meebracht van de toegezegde middelen ten aanzien van het oorspronkelijke Commissievoorstel. Dit betekent dat in de praktijk ons land een deel van de voorziene dotaties zal verliezen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel.

Minister-president, bent u op de hoogte van dit goedgekeurde Portugese voorstel over de verdeling van de middelen uit de Brexit Adjustment Reserve? Zo ja, wat is uw standpunt ten aanzien van dit voorstel?

Is het correct om te stellen dat België minder middelen zal ontvangen? Zo ja, kunt u zeggen hoeveel België door het Portugese voorstel effectief zal verliezen ten opzichte van het oorspronkelijke Commissievoorstel?

Hebt u op basis van dit Portugees voorstel een simulatie voor Vlaanderen kunnen maken? Zo ja, met hoeveel zullen de voorziene allocaties voor Vlaanderen dalen, zowel wat betreft het luik handel als wat betreft het luik visserij?

Wat zijn de gevolgen van dergelijke daling voor de afgesproken verdeelsleutel binnen België? Is er hierover al een intra-Belgisch overleg geweest? Of, indien dat niet het geval is, acht u het aangewezen om dat spoedig bij elkaar te roepen?

Ten slotte, de Brexit Adjustment Reserve zal worden gespijsd door middelen die bij de lidstaten zullen worden verzameld. In 2021 betekent dit een extra ophaling van 1,7 miljard euro bij de 27 lidstaten. Hoeveel zal de hogere afdracht voor ons land bedragen? Wat is het gevolg daarvan voor onze Vlaamse begroting?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, de Brexit Adjustment Reserve is een voor Vlaanderen zeer belangrijk onderdeel van de Europese meerjarenbegroting. De Vlaamse Regering heeft gedurende de Europese budgetonderhandelingen steeds gepleit voor de creatie daarvan. Er wordt op Europees niveau ook erkend dat dit fonds er kwam dankzij de Belgische inzet. Eind april werd de Raadspositie aangenomen over de verordening rond de Brexit Adjustment Reserve, op basis van een compromisvoorstel van het Portugees voorzitterschap. Nu zal het Europees Parlement zijn positie nog moeten vastleggen alvorens de trilogie van start gaan. Mijn diensten volgen de onderhandelingen over dit fonds zeer nauw op.

Het oorspronkelijke Commissievoorstel voor de Brexit Adjustment Reserve werd op 25 december 2020 gepubliceerd. Onder dit voorstel werden de middelen uit dit fonds verdeeld over de lidstaten op basis van twee rondes. In een eerste ronde ter waarde van 4 miljard euro zou de verdeling plaatsvinden op basis van een allocatiesleutel die rekening houdt met de afhankelijkheid van een lidstaat van de handelsbetrekkingen met het Verenigd Koninkrijk en de afhankelijkheid van een lidstaat van de Britse wateren. Het tweede deel van de middelen, de overige 1 miljard euro, zou worden verdeeld op basis van de noden met een focus op de zwaarst getroffen landen. Lidstaten die meer kosten maakten dan de enveloppe die voorzien was onder de eerste ronde, en waarvan die kosten meer dan 0,06 procent van hun bruto binnenlands product (bbp) bedroegen, maakten nog aanspraak op bijkomende middelen uit het overige miljard euro. België had hier samen met zes andere relatief kleine lidstaten – Ierland, Nederland, Luxemburg, Denemarken, Malta en Cyprus – als enige automatische toegang tot de bijkomende middelen. Dat gaf België de kans om zijn enveloppe van 305 miljoen euro in constante prijzen of 324 miljoen euro in lopende prijzen onder de eerste ronde nog te verhogen.

Er kwam inderdaad heel wat kritiek op het Commissievoorstel, voornamelijk uit Franse hoek. Het Portugees voorzitterschap zocht daarom naar een compromis binnen de Raad. Op 27 april publiceerde het voorzitterschap een aangepast voorstel. Gelijklopend met het Commissievoorstel is er een verdeling van de middelen in twee rondes. Dat blijft dus: 2021 en 2024. Alle middelen worden echter verdeeld op basis van één, aangepaste allocatiesleutel. De toegang tot de tweede ronde is dus niet langer gebaseerd op een drempel van het bruto binnenlands product (bbp) en gemaakte kosten. De aangepaste allocatiesleutel is nog steeds gebaseerd op een criterium gelinkt aan de handelsrelaties van lidstaten met het Verenigd Koninkrijk en een criterium rond de afhankelijkheid van de Britse wateren. Daarnaast werd nog een derde criterium toegevoegd dat rekening houdt met de bevolking in maritieme regio's van lidstaten die grenzen aan het Verenigd Koninkrijk.

De aanpassingen aan het Commissievoorstel zorgen ervoor dat de totale Belgische enveloppe lager uitvalt dan initieel gehoopt. Onder het Portugees compromis ontvangt België in totaal een enveloppe van 353 miljoen euro op 5 miljard euro. Het andere was 304 miljoen euro op 4 miljard euro, nu is het 353 miljoen op 5 miljard

euro. Onder het Commissievoorstel waren we zeker van 305 miljoen euro en toegang tot een enveloppe van 1 miljard euro. Het is dus wel lager.

Het is onmogelijk te voorspellen hoeveel bijkomende middelen België had kunnen binnenhalen onder de tweede ronde van het Commissievoorstel, maar dat had potentieel meer kunnen zijn dan de enveloppe die België nu zal ontvangen. De Belgische enveloppe is echter niet gedaald tegenover het Commissievoorstel, en er is dus ook geen sprake van een daling van de Vlaamse allocatie. De intra-Belgische verdeling die afgesproken is, kan doorgetrokken worden naar het nieuwe voorstel. Over het nieuwe element – maritieme grenzen – moeten wel nog formeel afspraken gemaakt worden.

België heeft zijn ontevredenheid met het Portugese compromisvoorstel duidelijk kenbaar gemaakt, maar dit was onvoldoende om nog inhoudelijke wijzigingen van het voorstel af te dwingen. Binnen de Raad bleek er ruime steun voor het voorstel, waardoor het werd aangenomen als Raadspositie op het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (COREPER) van 29 april.

Ik ben finaal toch tevreden dat er een Raadspositie bereikt werd, zodat de onderhandelingen met het Europees Parlement van start kunnen gaan en de verordening snel in werking kan treden. Met dit fonds wordt er op Europees niveau duidelijke solidariteit getoond met de door de Brexit zwaarst getroffen lidstaten. België is met een enveloppe van 353 miljoen euro de vijfde grootste ontvanger van dit fonds en een van de weinige netto-ontvangers. Het grootste deel van deze middelen zal naar Vlaanderen stromen. Deze middelen bieden dan ook heel wat mogelijkheden om onze Vlaamse bedrijven en sectoren verder te ondersteunen om de gevolgen van de Brexit te verminderen en er sterker uit te komen.

Tot slot: de financiering van de Brexit Adjustment Reserve (BAR). Hoeveel de Belgische bijdrage aan de BAR zal bedragen is niet op voorhand te bepalen.

Ten eerste, de totale uitgave van de BAR kan lager liggen dan het maximumbedrag van 5 miljard euro, indien de totale gemaakte kosten van alle lidstaten lager liggen dan het voorziene bedrag van 5 miljard euro.

Ten tweede, de bijdrage van een lidstaat aan de EU varieert van jaar tot jaar aangezien de bijdrage gebaseerd is op drie variabele grondslagen – de btw-ontvangst, het niet-gerecycleerd kunststof verpakkingsafval en het bruto nationaal inkomen – en omdat er naast de bijdragen van lidstaten ook nog andere, eveneens variabele, bronnen van EU-inkomsten zijn: douanerechten, landbouwrechten, suikerheffingen, het van het vorig begrotingsjaar overgedragen saldo enzovoort.

Een ruwe schatting van de maximale Belgische bijdrage aan de BAR komt uit op 170 miljoen euro. Dat is 3,4 procent, zijnde het Belgisch aandeel in het bruto nationaal inkomen van de EU.

Er zijn geen gevolgen voor de Vlaamse begroting. De Belgische bijdrage aan de EU valt ten laste van de federale schatkist.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel voor uw uitvoerig antwoord, minister-president. Het is inderdaad wel merkwaardig dat er aanvankelijk afspraken worden gemaakt, en dat Frankrijk eigenlijk een démarche gedaan heeft in zijn belang. We betreuren dat een beetje, omdat op die manier de solidariteit – waar men steeds op wijst -- eigenlijk onderuit wordt gehaald.

Wij, als Vlaanderen, behoren tot de meest getroffen regio's. Het was al moeilijk om in december tot dat akkoord te komen, en nog geen twee, drie maanden later

probeert men met coalities en assen binnen de Europese Unie daar onderuit te geraken. Als ik goed geïnformeerd ben, dan is het ook zo dat Frankrijk vooral een beroep gedaan heeft op grote lidstaten, die eigenlijk op geen enkele manier geïmpacteerd zijn door de Brexit. Frankrijk heeft eigenlijk een beroep gedaan op buurlanden, zoals Spanje, Italië en Portugal met als doel een wijziging te bekomen.

Ik begrijp uiteraard dat er gezegd wordt dat het nu een compromis is. Maar ik vrees wel dat door die hele wijzigingen, die andere criteria, het feit dat men niet in twee fases werkt, Vlaanderen uiteindelijk minder zal krijgen. U sprak over 304 miljoen euro op 4 miljard euro, waar er dan mogelijk in de tweede fase toch nog bijkomende toegang was tot deze enveloppe, terwijl we nu weten dat het in totaal 353 miljoen euro zal zijn. Ik denk dat het toch meer was geweest als we in die oorspronkelijk afgesproken overeenkomsten waren gebleven.

Tot slot heb ik nog een vraag. Misschien is het wel heel technisch. In een van de discussies speelde ook de oormerking mee. Er waren drie verschillende criteria. Een van die criteria die in het voordeel van Vlaanderen is, is uiteraard de visserij. Maar de vraag blijft nu of bepaalde gelden uit de Brexit Adjustment Reserve daadwerkelijk geoormerkt moeten blijven voor visserij of niet. Maar ik zou begrijpen als u op deze technische vraag nog niet direct een antwoord kunt geven.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister-president, het is goed – en dat blijkt ook uit deze en andere gedachtewisselingen – dat de mensen van uw administratie en uw kabinet dit dossier zeer nauw opvolgen. U hebt geschetst hoe het is gelopen in dit dossier. Ik deel voor een stuk ook wel de ontgoocheling als je ziet hoe dit gelopen is tussen eind december en uiteindelijk de aangepaste voorstellen eind april.

Er zal een budget ter beschikking zijn. Mijn vraag was of er iets verandert. Of zit dat mee in dat compromisvoorstel, naar wat de besteding betreft? In het oorspronkelijke voorstel waren er vrij stringente afspraken over hoe we dat moesten inzetten, de oormerking van de middelen. Verandert daar ook iets in? Of is het enkel het bedrag dat beduidend lager is dan oorspronkelijk?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Begin dit jaar was er in deze commissie een lichte vorm van euforie omdat de Brexit gelukkig maar een onderhandelde Brexit geworden was en er later een goed voorstel op tafel gelegd was door de Europese Commissie omtrent de 5 miljard euro aan ondersteuningsmiddelen voor wie het hardst door de Brexit getroffen zou worden. Ik ga niet alles herhalen wat hier al gezegd is.

Het was een goed voorstel om de handel en de visserij toch te ondersteunen. Misschien waren we iets te voorbarig in de euforie, omdat het Europese besluitvormingsproces natuurlijk pas afgerond is als ook het Parlement en de Raad hun fiat gegeven hebben. Dat blijkt ook in dit proces. Ik begrijp dat zowel de Vlaamse als de Federale Regering alles in het werk stellen om bij de oorspronkelijke uitgangspunten te blijven, maar je moet natuurlijk altijd voldoende medestanders vinden om het pleit in je voordeel te beslechten.

Als je natuurlijk ook Nederland en Ierland hebt die zich kunnen vinden in het Portugese compromisvoorstel – en ik leer, collega Vanlouwe, dat u daarnet Portugal bij de buurlanden van Frankrijk gerekend hebt –, wordt het uiteraard moeilijk. Dan is het proces van de triloog nog niet ten einde. Het voorstel moet natuurlijk ook nog groen licht krijgen in het Parlement.

Vandaar mijn bijkomende vraag: hebt u nog hefboomen om dit dossier bij te sturen in het voordeel van Vlaanderen? Ik had graag nog even gepeild naar wat dit

betekent voor de Vlaamse besteding van de middelen. U hebt reeds gezegd dat de Vlaamse middelen ingezet zullen worden voor de financiering van Brexit-gerelateerde acties door Flanders Investment & Trade (FIT), het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) in het kader van het Vlaamse relanceplan, bijvoorbeeld de Brexit-veerkrachtsubsidies die de Vlaamse kmo's gaan ondersteunen. Kunt u absoluut verzekeren dat deze acties niet in het gedrang zullen komen door een eventuele bijsturing van de verdeelsleutel? Wat zal dit dan op het einde van de rit betekenen voor het Vlaamse relanceplan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel voor de bijkomende vragen. In die zin is het inderdaad wel een vermindering. Ik heb hier snel berekend: 304 miljoen euro op 4 miljard euro, is 7,6 procent. En 353 miljoen euro op 5 miljard euro is 7,06 procent. Daar zit zeker en vast een groot verschil op, hoewel we niet zeker wisten hoeveel we van die 1 miljard euro zouden krijgen. Proportioneel, als je het een tegen 4 miljard bekijkt en het ander tegen 5 miljard, is het een achteruitgang.

De criteria zijn nog altijd handelsrelaties langs de ene kant en afhankelijkheid van de Britse wateren – lees visserij – van de andere kant. Op dit moment voert collega Crevits de onderhandelingen daarvoor. Maar in de intra-Belgische onderhandelingen die we destijds hebben gevoerd om het toegewezen deel van het fonds aan België Vlaams te verdelen heeft men gezegd dat dat wat gealloceerd is via de visserij, dus afhankelijk van Britse wateren, integraal naar Vlaanderen gaat. Daar deden Brussel en Wallonië niet direct een beroep op. Buiten wat forelvisserij denk ik niet dat je veel visserij in Wallonië hebt.

Welke hefboomen heb ik nog? Ik denk geen meer. Het is nu aan het Europees Parlement. Daar hebben we natuurlijk allemaal Vlaamse partijen. Laat ons daar ook punten bepalen, we moeten ook realistisch inschatten als wij in de raad redelijk alleen staan, ga ik ervan uit dat we ook in het Vlaams Parlement niet heel gemakkelijk naar een meerderheid gaan.

De acties blijven hetzelfde. Mijnheer Tommelein, voor alle duidelijkheid: het Vlaamse veerkrachtplan werd niet gefinancierd uit Brexit-middelen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u wel voor uw toelichting. Gelet op het feit dat er wel degelijk een nadelige impact is op Vlaanderen, stel ik mij de vraag of we misschien intra-Belgisch niet even de discussie moeten heropenen. Want het zal uiteindelijk ook Vlaanderen zijn dat de negatieve impact van de Brexit ten volle zal dragen. Dan kan dit misschien opnieuw intra-Belgisch ter sprake gebracht worden.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de onlusten in Jeruzalem en de houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van Israël – 3332 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het escalerende geweld in Israël – 3406 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister-president, recent laaiden de spanningen tussen de Israëlische overheid en de Palestijnse bevolking opnieuw op. Er zijn meer dan tweehonderd doden, meer dan duizend gewonden. Aanleiding is de dreigende annexatie van Palestijnse woningen in Oost-Jeruzalem door Israëlische kolonisten. Palestijnse demonstranten en de Israëlische politie raakten al meerdere dagen na elkaar slaags.

Het federale regeerakkoord stelt dat de Federale Regering op multilateraal en EU-vlak werkt aan een lijst van effectieve en proportionele maatregelen ingeval van een Israëlische annexatie van Palestijns gebied en aan een mogelijke en tijdelijke erkenning van de Palestijnse staat.

Is de Vlaamse Regering het eens dat er werk dient gemaakt te worden van dergelijke effectieve en proportionele tegenmaatregelen als antwoord op de dreigende annexatie van Palestijns gebied?

Veroordeelt de Vlaamse Regering de dreigende annexatie?

Welke strategie zal de Vlaamse Regering voeren ten aanzien van de Israëlische regering om haar standpunt kracht bij te zetten?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Mijn vraag is inderdaad gelijklopend. We hebben vorige week opnieuw gehoord van tal van raketaanvallen en luchtbombardementen tussen Israël en de Palestijnse gebieden. De regio kent een van de bloedigste dagen sinds verschillende jaren. Tientallen burgers, onder wie ook kinderen, kwamen ondertussen om het leven. We zien ook de beelden van zware vernielingen en een brandende moskee. Het is echt een nieuw dieptepunt in een langdurig conflict.

Collega Lambrecht haalde het al aan: de aanleiding van het escalerend geweld was de wijk Sheikh Jarrah, net buiten de oude stad, waar Palestijnse families al jarenlang met uitzetting worden bedreigd. De laatste maanden kwam dat in een stroomversnelling. Meer dan driehonderd gezinnen dreigen nu uit hun huis te worden gezet.

Internationale mensenrechtenorganisaties hebben felle kritiek op de wetgeving waar Israël zich op baseert voor de uithuiszetting, en de VN waarschuwde al dat hier mogelijk oorlogsmisdaden worden gepleegd. Ook de Amerikaanse president riep Israël al op om hiervan af te zien. In eigen land vonden afgelopen weekend betogingen en manifestaties plaats, zowel pro-Palestijns als pro-Israëlisch. De Verenigde Naties waarschuwden voor een grootschalige oorlog als het conflict verder ontspoord. De Veiligheidsraad kwam intussen al bijeen – dit is een beetje een update, gezien de recente ontwikkelingen – maar slaagde er gisteren nog niet in een gezamenlijke verklaring op te stellen.

Minister-president, hoe kijkt u naar deze situatie? Zult u hierover in overleg gaan met uw federale collega?

Hoe staat u ten aanzien van bilaterale of Europese sancties tegenover Israël? Hoe schat u de impact hiervan in voor Vlaanderen?

11.11.11 heeft een actieplan opgesteld met tien concrete maatregelen als reactie op de politiek van Israël ten aanzien van de Palestijnen. Daarin stellen ze onder meer: "Neem de nodige maatregelen gericht op de volledige stopzetting van elke vorm van wapenhandel en militaire of veiligheidssamenwerking met Israël." Daarom vraag ik u ook of u weet hebt van enige export van wapens vanuit Vlaanderen naar Israël.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal alle vragen samen beantwoorden, behalve de vraag over de wapenexport. Die behandel ik achteraf.

De situatie gaat inderdaad van kwaad naar erger en wekt grote bezorgdheid op van de internationale gemeenschap. De aanvallen langs beide zijden moeten onmiddellijk stoppen, willen we niet opnieuw verzeild geraken in een negatieve spiraal van geweld en vergelding.

Elke burger heeft recht op veiligheid en respect voor de fundamentele mensenrechten. Dat moet voor ons het uitgangspunt zijn bij de benadering van dit conflict, of het nu gaat om de raketten die Hamas willekeurig afvuurt op Israël of de burger-slachtoffers die vallen bij Israëlische bombardementen in de Gazastrook. Respect voor het internationaal recht moet steeds de leidraad zijn.

De Vlaamse Regering heeft op 7 december 2001 en op 30 september 2005 een formele positie ingenomen ten aanzien van het Israëlisch-Palestijns conflict, en pleit voor een onderhandelde tweestatenoplossing op basis van de relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad. De Vlaamse Regering hanteert als principieel uitgangspunt dat voorrang dient te worden gegeven aan het internationaal recht bij de regeling van conflicten. Dat principe moet ook in dit geval spelen. Vorige Israëlische annexaties van Palestijns gebied werden door de Verenigde Naties niet erkend.

Iedereen heeft belang bij een snelle de-escalatie van dit conflict. Het kan ook leiden tot onrust en spanningen tussen de burgers met Arabische roots en de Joodse gemeenschappen in Europa – ook in Vlaanderen, waar beide groepen ruim vertegenwoordigd zijn. Ik zou dan ook een duidelijke oproep willen doen aan alle politieke partijen om met de nodige nuance naar dit uitermate complexe conflict te kijken en te vermijden dat we deze spanningen importeren naar Vlaanderen. Een stopzetting van de vijandelijkheden en een de-escalatie van de toestand zijn daarom de prioriteit op korte termijn.

Ik zal op korte termijn zelf geen stappen zetten naar de Israëlische regering. Deze kwestie wordt momenteel binnen de VN-Veiligheidsraad besproken en er komt een uitzonderlijke vergadering van de Europese ministers van Buitenlandse Zaken. Vlaanderen zal via de geëigende interfederale fora wegen op de Belgische standpuntbepaling. Vanuit Vlaanderen zullen we deze diplomatieke inspanningen ondersteunen en, waar mogelijk, bijdragen tot een einde van de vijandelijkheden op korte termijn en een duurzame oplossing voor het conflict op lange termijn.

Wat de wapenexport betreft: sinds september 2006 voert de Vlaamse Regering een strikt exportcontrolebeleid voor strategische goederen naar Israël. Dit beleid werd bevestigd in 2009, in overeenstemming met de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 januari 2009 betreffende de toenmalige oorlog in Gaza. Dit beleid bestaat uit het verbod van uitvoer en doorvoer van strategische goederen die de versterking van de militaire capaciteit van de Israëlische krijgsmacht inhouden.

Concreet betekent dit dat de uitvoer of doorvoer van defensiegerelateerde producten, ordehandhavingsmateriaal, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, civiele vuurwapens en producten van tweeërlei gebruik, de zogenaamde dual use goederen, niet is toegestaan indien er sprake is van militair eindgebruik in Israël, hetzij door de Israëlische overheid hetzij door het Israëlisch leger. Ook Israëlische defensiegerelateerde of civiele ondernemingen worden gevisieerd, voor zover ze de goederen zullen aanwenden voor militaire doeleinden. Enkel defensiegerelateerde goederen, die tijdelijk naar Israël worden uitgevoerd voor testdoeleinden, maar die na afloop ervan terug naar de uitvoerder worden gezonden, vallen niet onder deze regeling. De reden hiervoor is dat ze niet worden ingezet in militaire operaties, opgezet door de Israëlische overheid of uitgevoerd door het Israëlische leger.

Uitvoer of doorvoer van producten voor tweeërlei gebruik is wel mogelijk, maar alleen als het specifiek gaat over goederen waarbij het civiel gebruik duidelijk is aangetoond.

Om een uitvoer- of doorvoervergunning voor Israël te bekomen moet de uitvoerder of doorvoerder de materiële zekerheid verschaffen en aantonen dat de goederen enkel voor wederuitvoer of voor bewerking en wederuitvoer aan een Israëlisch bedrijf worden geleverd, en dat het eindgebruik van die goederen zich buiten Israël situeert. Dat gebeurt op basis van specifiek aan te leveren documenten.

Mijn diensten passen die richtlijnen scrupuleus toe in hun onderzoek in het kader van de ontvangen aanvragen voor uitvoer of doorvoer naar Israël. Ze bezorgen bovendien een maandelijks overzicht van alle afgeleverde vergunningen en weigeringen voor de uitvoer of doorvoer van defensiegerelateerde goederen en dual use goederen aan het Vlaams Parlement en aan mezelf, als functioneel bevoegde minister. U kunt die maandelijks overzichten dus consulteren.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, minister-president. Ik denk dat we er allemaal van overtuigd zijn dat de aanvallen langs beide kanten moeten worden gestopt, maar uit uw antwoord maak ik op dat u vanuit Vlaanderen wacht op de beslissing van de Verenigde Naties. U vermeldt nog eens dat de tweestatenoplossing, waar er heel veel twijfel over bestaat, een van de mogelijkheden zou kunnen zijn.

Op korte termijn zet de Vlaamse Regering geen stappen ondanks de zware oorlog die daar woedt. Zal ze de federale regering dan niet volgen als die effectieve en proportionele tegenmaatregelen neemt als antwoord op die dreigende annexatie?

Dan heb ik nog een vraag. U zegt heel duidelijk dat u de Verenigde Naties wilt volgen. Maar wat als de Europese Unie sneller met een initiatief zou komen? In vroegere antwoorden zei u meestal dat Vlaanderen de Europese Unie volgt.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u wel voor uw antwoord, minister-president. We hebben opnieuw de twee D's hier: dialoog en de-escalatie. Het is jammer dat we dat nogmaals moeten herhalen, maar er is een enorme bezorgdheid over de escalatie op dit moment. Er zal in ieder geval internationale druk nodig zijn om het staakt-het-vuren te forceren. Het is bijzonder jammer dat de Veiligheidsraad het daarover niet eens geraakt. We zullen dat op elk niveau nauw opvolgen. Het is belangrijk dat we de vicieuze cirkel van geweld doorbreken.

U hebt volledig gelijk wanneer u zegt dat het van twee kanten moet komen, dat de burgers beschermd moeten blijven in dit dossier en dat we tot een langdurige oplossing moeten komen want anders blijft die conflictsituatie bestaan. We zullen ook op Europees niveau moeten kijken hoe dat verder kan worden aangepakt.

Wat betreft de wapenhandel hebt u me verzekerd dat alles nauwgezet zal worden gecontroleerd. Dat is enorm belangrijk. Ik heb nog een vraag.

Er zijn berichten van Vlamingen die ter plaatse getuigen van bombardementen en dat ze voortdurend naar schuilkelders moeten vluchten. In Israël is er een Flanders Investment & Trade-kantoor (FIT). Hebt u daarvan meer nieuws? Hebt u daarmee contact? Is iedereen veilig?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, dank u voor de toelichting over dit vreselijke conflict. Ik heb u horen zeggen dat het respect voor het internationale recht daarin de leidraad is. Dat is inderdaad heel belangrijk. Het is ook goed dat de diplomatieke weg loopt via de Verenigde Naties. Dat lijkt me de juiste weg. Ik ben ook blij om te horen dat de wapenexport naar Israël strikt wordt opgevolgd. Wat er op dit moment met die wapens gebeurt, is heel problematisch.

Minister-president, ik heb nog twee vragen. Ten eerste is ieder slachtoffer en iedere daad van geweld aan beide kanten een even groot probleem. Maar het gaat hier niet over een symmetrisch conflict, maar over een conflict tussen een kolonisator of bezetter en een onderdrukt of bezet volk. Het stoort me dat u die twee kanten op dezelfde hoogte zet. Het is toch mis beginnen lopen door de uithuiszettingen tegen het internationale recht in en met een totaal disproportionele reactie nu met bombardementen op de Gazastrook? Dat is een eerste vraag.

Ten tweede, mevrouw Talpe heeft het gehad over FIT. Ik neem aan dat de Vlaamse Regering ook wel betrekkingen heeft met de Israëlische regering of met Israëlische organisaties. Ik neem toch aan, minister-president, dat, hoewel de vredesonderhandelingen via de Verenigde Naties moeten gaan, jullie die punten van het ingaan tegen het internationale recht over bezetting en kolonisatie, toch ook opnemen in jullie bilaterale contacten?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het lijkt mij een zeer evenwichtig antwoord te zijn, waarbij u inderdaad pleit voor een de-escalatie van het conflict, zoals de Vlaamse Regering dat in het verleden ook heeft gedaan.

Als Vlaams-nationalist ben ik natuurlijk voorstander van het zelfbeschikkingsrecht van volkeren. Dat heeft zeker en vast betrekking op de Palestijnen, maar tegelijk ook op de Israëli's. U moet weten dat er in het Midden-Oosten nog meerdere landen zijn die nog steeds niet de onafhankelijke staat Israël erkennen, maar die nog steeds de neiging hebben, zoals bepaalde dictatoriale islamitische regimes daar, om over te gaan tot de totale vernietiging van de Israëlische staat.

Ik ben dus absoluut – ik blijf dat herhalen – voorstander van het recht op zelfbeschikking, op onafhankelijkheid, niet alleen voor de Palestijnen, maar wat mij betreft ook voor de Catalanen, de Schotten, de Vlamingen en zeker ook de Koerden. Maar ik ben ook voorstander van het recht op veiligheid in dit verschrikkelijke conflict, waarbij er slachtoffers vallen aan beide zijden, en dat zijn oorsprong vindt in een eigendomsdiscussie die lokaal moest worden geregeld, maar totaal geëscaleerd is. De eerste reactie daarop was een nacht waarin honderden raketten vanuit Gaza werden afgevoerd op diverse gebieden in Israël, gevolgd door een totaal onverantwoorde en buitenproportionele aanval op Gaza.

Ik verwijs naar initiatieven die we hebben genomen bij vorige uitbarstingen van het conflict, waarbij we het geweld van beide kanten veroordelen, met respect voor de mensenrechten, het nationaal en het internationaal recht. Ik hoop dat de Europese Unie desbetreffend een bepaalde bemiddelende rol kan spelen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister-president, collega's, mijn eerste kennismaking vandaag met de commissie Buitenlandse Zaken was alvast interessant.

Het is al eerder gezegd, uiteraard ook vanuit Groen: in de situatie van Palestina en Israël moet al het geweld worden veroordeeld. Er zijn slachtoffers aan beide kanten. Dat is altijd zeer pijnlijk. Het conflict escaleert enorm.

In de toelichting werd nog gesproken over tientallen slachtoffers. Ondertussen zitten we aan meer dan tweehonderd slachtoffers en werd er een ziekenhuis van Artsen zonder Grenzen aangevallen.

Daarom hadden we vorige week, samen met een aantal collega's van Groen, een voorstel van resolutie ingediend in plaats van een vraag om uitleg. Zo willen we ertoe aansporen om meer te doen en in plaats van enkel woorden te gebruiken ook actie te ondernemen. Ik hoop dat dit voorstel van resolutie op relatief korte termijn kan worden besproken. Maar ik ga ervan uit dat dit nog wordt aangekaart tijdens de regeling van de werkzaamheden. We zijn ervan overtuigd dat we niet opnieuw hetzelfde kunnen doen, zoals altijd. We moeten niet enkel met woorden zeggen dat er iets moet gebeuren. Maar vanuit Vlaanderen en België moeten we de voortrekkersrol opnemen om, samen met Europa, impulsen te geven om dit probleem op te lossen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik geef eerst een reactie op collega Lambrecht, en anderen die daarover tussengekomen zijn. Ik heb wel degelijk gezegd: binnen de Verenigde Naties, de Veiligheidsraad, maar ook de uitzonderlijke vergadering van de Europese ministers van Buitenlandse Zaken. Dus, onafhankelijk van wie die strijd wint – wie het eerst met iets naar buiten komt –, ik denk dat én de VN Veiligheidsraad én de ministers van Buitenlandse Zaken ermee bezig zijn. Ik heb ook gezegd dat wij via de geëigende interfederale fora zullen wegen op de Belgische standpuntbepaling. En dat geldt dus ook voor die Europese vergadering van ministers van Buitenlandse Zaken.

Ik heb nog niets gehoord van FIT. Ik ga ervan uit dat als er iets met de medewerkers van FIT zou zijn, dat ik het dan onmiddellijk zou weten. Daar is dus volgens mij, op dat vlak, geen probleem.

Mijnheer D'Haese, 'een niet-symmetrisch conflict', zegt u. U wilt mij natuurlijk uitspraken ontlokken die ik echt niet ga doen. In dit conflict moet je ik-weet-niet-hoever teruggaan in de geschiedenis om te zeggen wie daar nu eigenlijk mee begonnen is. Is dat in dezen nog relevant? Daar gaat het niet over. Dat is een vreselijk conflict.

Ja, er worden langs Israëlische kant fouten gemaakt, ja, er worden langs de kant van Hamas fouten gemaakt, en er gebeuren onaanvaardbare dingen. De discussie voeren van wie nu meer schuldig is dan de andere, dat is echt een heilloze discussie. Het is mijn overtuiging dat de-escalatie en diplomatie de weg is die we moeten ingaan. Dat is inderdaad niet de meest spectaculaire weg, maar het zal toch op die manier moeten gebeuren, of niet.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister-president, oké, los van wie begonnen is, er zijn twee partijen in het conflict, maar er is hier toch wel een echte disproportionaliteit. Niet de minste organisaties, namelijk Human Rights Watch, 11.11.11., Amnesty International, zeggen allemaal dat het Israëlijs beleid er echt een is van apartheid. Je zit met een disproportionele strijd, met een spiraal van geweld die

gestopt moet worden. Ik kan enkel hopen dat – als de federale regering dan toch met effectieve en proportionele maatregelen komt als antwoord op de dreigende annexatie – we dat als Vlaanderen goed gaan bekijken en opvolgen. Dat zal wellicht, hopelijk, de komende dagen duidelijk worden. We kunnen allesbehalve overgaan tot de orde van de dag als we zien wat daar gebeurt. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil de vele collega's danken die zich hebben aangesloten. Ik denk dat we allemaal een enorme bezorgdheid delen over de situatie, de escalatie van geweld. De minister-president heeft daarnet nog een derde 'D' toegevoegd aan de-escalatie: dialoog of diplomatie. Ik denk inderdaad dat we daarmee aan de slag moeten, en dat het belangrijk is dat we die vicieuze cirkel van geweld stoppen en dat we van onze kant doen wat we kunnen om de nodige druk uit te oefenen op de beide partijen. Ongeacht wie er doorheen de geschiedenis wel of niet de gedoodverfde schuldige is, het is nu vooral zaak om het geweld te stoppen en ervoor te zorgen dat de veiligheid van de burgers ter plaatse absoluut gegarandeerd wordt. Dank u wel.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.